

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า อำเภอปทุมรัตต์
จังหวัดร้อยเอ็ด

นายไพบูลย์ ศรีประดู่

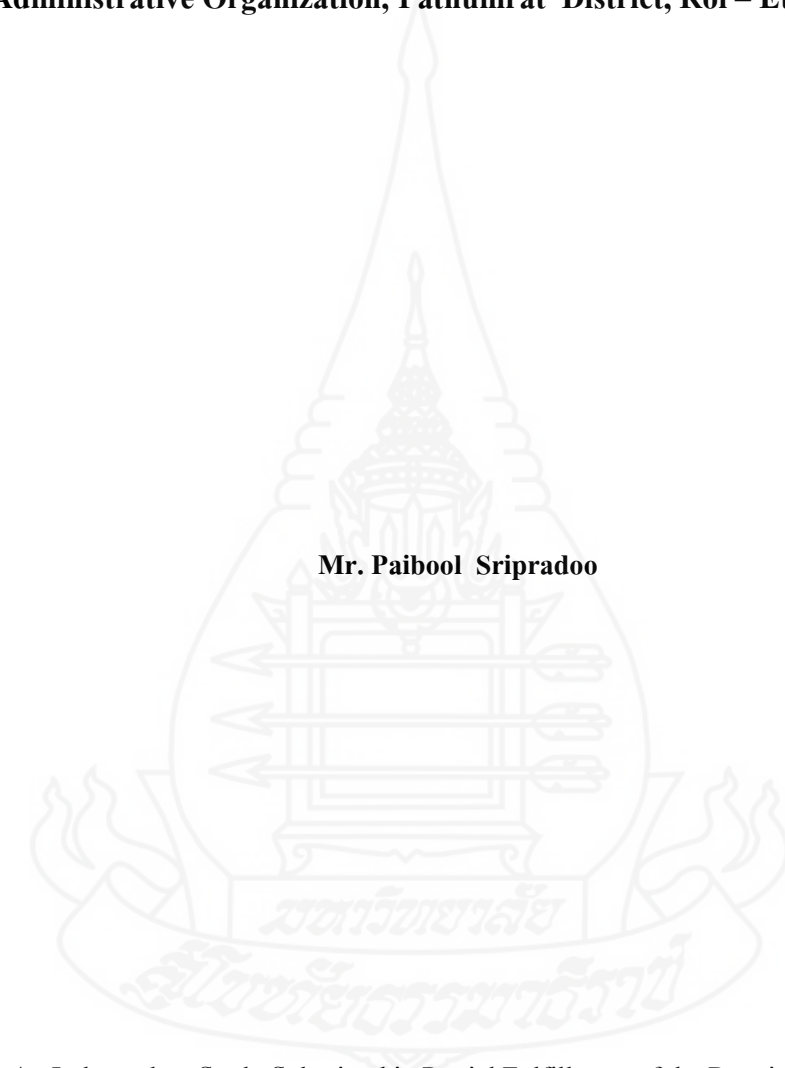

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2556

**People's Participation in Local Development Planning of Doklam Sub-district
Administrative Organization, Pathumrat District, Roi – Et Province**

Mr. Paibool Sripradoo

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Administration
School of Management Science
Sukhothai Thammathirat Open University

2013

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลคอกกล้า อำเภอปทุมรัตต์
จังหวัดร้อยเอ็ด

ชื่อและนามสกุล นายไพบูลย์ ศรีประคู้

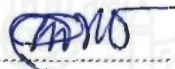
แขนงวิชา บริหารรัฐกิจ

สาขาวิชา วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. เสน่ห์ จู้ยโต

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2557

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เสน่ห์ จู้ยโต)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. จีระ ประทีป)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรีย์ เข้มทอง)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า อำเภอบึงสามพัน
จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้ศึกษา นายไพฑูย์ ศรีประคู้ รหัสนักศึกษา 2533004806 **ปริญญา** รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. เสน่ห์ จัยโต ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า อำเภอบึงสามพัน จังหวัดร้อยเอ็ด (2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้าโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่เป็นตัวแทนครัวเรือนมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปและมีรายชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตตำบลดอกกล้า อำเภอบึงสามพัน จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 5,943 คน โดยใช้ขนาดตัวอย่างจำนวน 391 คน วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเปิดตารางของทาโร ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวน และสหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า (1) ประชากรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า โดยภาพรวมจะอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 4 ด้านพบว่า ด้านร่วมคิดร่วมตัดสินใจ และด้านร่วมดำเนินการร่วมปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านร่วมรับประโยชน์และร่วมติดตามและด้านร่วมเสนอแนะอยู่ในระดับน้อย (2) ประชาชนที่มี อายุ อาชีพ สถานภาพ และตำแหน่งในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (3) ปัจจัยด้านสังคมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

คำสำคัญ การมีส่วนร่วมของประชาชน แผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า
จังหวัดร้อยเอ็ด

Independent Study title: People's Participation in Local Development Planning of Doklam Sub-district Administrative Organization, Pathumrat District, Roi – Et Province

Author: Mr. Paibool Sripradoo; **ID:** 2533004806;

Degree: Master of Public Administration;

Independent Study advisor: Dr. Saneh Juito, Associate Professor;

Academic year: 2013

Abstract

The objectives of this study were to : (1) study the participation of people in local development planning of Doklam Sub-district Administrative Organization, Pathumrat District, Roi – Et Province (2) compare the participation of people in Doklam Sub-district Administrative Organization classified by personal factors (3) study the relation between social factors and people's participation in local development planning of Doklam Sub-district Administrative Organization.

Population comprised 5,943 people over 18 years of age in the villages of Doklam Sub-district Administrative Organization, Pathumrat District, Roi – Et Province, from which 391 samples were drawn via Yamane calculation. Systematic random sampling was applied. Instrument used was questionnaire. Statistical tools employed were percentage, mean, standard deviation ANOVA and Pearson Correlation.

The results showed that (1) the participation of people in local development planning of Doklam Sub-district Administrative Organization was at medium level, with medium level in decision making and operation aspects, and lowest level in benefit received and monitoring and recommendations (2) differences were found among participation of those with different ages, education levels, occupations, marital status, and social positions with 0.05 level of statistical significance (3) relation was found between social factors and people's participation in local development planning.

Keywords: People's Participation, Local Development Planning, Doklam Sub-district Administrative Organization, Roi – Et Province

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า อำเภอบุพมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด สำเร็จได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากบุคคลหลาย ๆ ท่านด้วยกัน การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้งบประมาณส่วนตัวจำนวน 5,000 บาท ในการใช้จ่าย ถึงแม้จะไม่มากในการดำเนินงานวิจัยแต่ก็เป็นตัวกระตุ้นให้นักวิจัยมือใหม่ อย่างผู้วิจัยในการทำวิจัยจนรายงานวิจัยสมบูรณ์ขึ้นมาได้ขอขอบคุณอาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชทุกท่าน

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ คณะผู้บริหาร เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า ที่คอยให้กำลังใจ ละช่วยเหลือ จนงานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ ขอขอบคุณกำนัน,ผู้ใหญ่บ้านและประชาชน ทั้ง 15 หมู่บ้านในเขตตำบลดอกกล้า ที่ช่วยตอบแบบสอบถามและเก็บข้อมูล จนได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ในการนำมาวิเคราะห์ประเมินผล และขอขอบคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่าน ที่ได้สละเวลาอันมีค่ากรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขงานวิจัยจนสำเร็จสมบูรณ์ การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า อำเภอบุพมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ในครั้งนี้อาจสำเร็จลุล่วงไปได้ถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลหลาย ๆ ท่านที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้

ผู้ศึกษาจึงขอขอบคุณทุกท่านที่ได้กล่าวมาไว้ ณ ที่นี้ หากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ ทางผู้ศึกษาขอมอบแด่ผู้ที่ให้ความสนใจทุกท่านที่จะนำไปศึกษา

ไพบูรณ์ ศรีประคู้

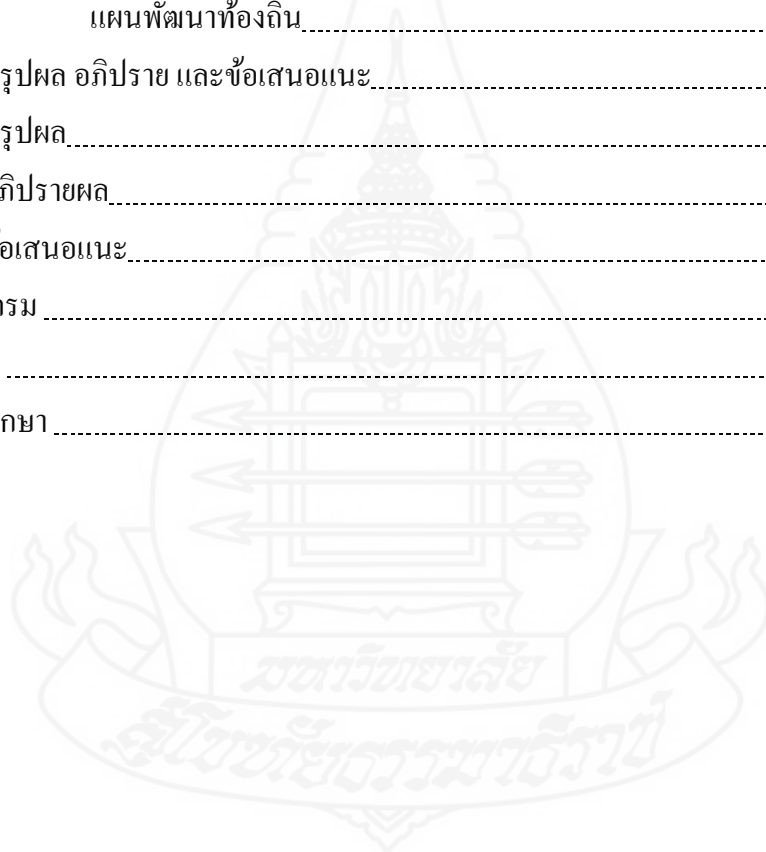
พฤษภาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
สมมติฐานของการศึกษา.....	3
กรอบความคิดของการศึกษา.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
ขอบเขตการศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น.....	7
แนวคิดการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสามรส และตำแหน่งในชุมชน).....	9
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลคอกกล้าความหมายของการมีส่วนร่วม.....	13
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	28
การระบุประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	28
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	29
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	38
สถิติที่ใช้ในการศึกษา.....	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล.....	40
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่น แบ่งออกเป็น การร่วมคิด/ร่วมตัดสินใจ/ ร่วมดำเนินการ/ ร่วมปฏิบัติร่วมรับประโยชน์/ ร่วมติดตาม และ ประเมินผล.....	43
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น.....	46
บทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	69
สรุปผล.....	69
อภิปรายผล.....	70
ข้อเสนอแนะ.....	73
บรรณานุกรม.....	75
ภาคผนวก.....	79
ประวัติผู้ศึกษา.....	84

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1	แสดงจำนวนหมู่บ้านและประชากร องค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า มีจำนวน 15 หมู่บ้าน มีจำนวน 1,760 ครัวเรือน..... 30
ตารางที่ 3.2	จำนวนประชาชนที่เป็นตัวแทนครัวเรือนมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และมีรายชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตตำบลดอกกล้า อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีทั้งหมด 15 หมู่บ้าน จำนวน 5,943 คน จำนวน 1,750 ครัวเรือน..... 37
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป..... 40
ตารางที่ 4.2	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในตำบลดอกกล้าในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น..... 43
ตารางที่ 4.3	การวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามเพศ..... 46
ตารางที่ 4.4	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามอายุ..... 47
ตารางที่ 4.5	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม ช่วงอายุ ที่มีการจำแนกอายุแตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมคิด/ร่วมตัดสินใจ..... 48
ตารางที่ 4.6	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม ช่วงอายุ ที่มีการจำแนกอายุแตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมดำเนินการ..... 49
ตารางที่ 4.7	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม ช่วงอายุ ที่มีการจำแนกอายุแตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมรับผลประโยชน์..... 50
ตารางที่ 4.8	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม ช่วงอายุ ที่มีการจำแนกอายุแตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมติดตามและประเมินผล..... 51
ตารางที่ 4.9	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามระดับการศึกษา..... 52
ตารางที่ 4.10	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม ช่วงการศึกษาที่มีการจำแนกระดับการศึกษาที่แตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมคิด/ร่วมตัดสินใจ..... 54

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามอาชีพ.....	55
ตารางที่ 4.12 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 กลุ่มอาชีพ ที่มีการจำแนกอาชีพ แตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมคิด/ร่วมตัดสินใจ.....	56
ตารางที่ 4.13 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 กลุ่มอาชีพ ที่มีการจำแนกอาชีพที่แตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมดำเนินการ.....	57
ตารางที่ 4.14 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 กลุ่มอาชีพ ที่มีการจำแนก อาชีพที่แตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมติดตามและประเมินผล.....	58
ตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกสถานภาพทางครอบครัว.....	59
ตารางที่ 4.16 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มสถานภาพ ทางครอบครัวที่มีการจำแนกสถานภาพทางครอบครัวแตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมการดำเนินการ.....	60
ตารางที่ 4.17 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มสถานภาพ ทางครอบครัว ที่มีการจำแนกสถานภาพทางครอบครัวแตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมติดตามและประเมินผล.....	61
ตารางที่ 4.18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามตำแหน่งในชุมชน.....	62
ตารางที่ 4.19 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มตำแหน่ง ในชุมชนที่มีการจำแนกตำแหน่งในชุมชน แตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมคิด/ร่วมตัดสินใจ.....	63
ตารางที่ 4.20 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มตำแหน่ง ในชุมชนที่มีการจำแนกตำแหน่งในชุมชน แตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมดำเนินการ.....	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.21 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มตำแหน่ง ในชุมชนที่มีการจำแนกตำแหน่งในชุมชน แตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมรับผลประโยชน์.....	65
ตารางที่ 4.22 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มตำแหน่ง ในชุมชนที่มีการจำแนกตำแหน่งในชุมชน แตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมติดตามและประเมินผล.....	66
ตารางที่ 4.23 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านสังคม กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี.....	67
ตารางที่ 4.24 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	68

ฉ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบความคิดของการศึกษา..... 4

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในปัจจุบัน จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกาเล่ม 111 ตอนที่ 53 ก ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2537 ตามความในพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการบริหารราชการแผ่นดินเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการกระจายอำนาจจากรัฐบาลสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบล หมู่บ้าน ซึ่งใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจอิสระในการบริหารงานและปกครองตนเองภายใต้กฎหมายบัญญัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถกำหนดแผนงาน โครงการและกิจกรรมเพื่อแก้ไข ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ตำบล หมู่บ้านอย่างแท้จริง

จากระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นและจัดทำแผนพัฒนาของตนเองเพื่อเป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาและเพื่อมุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการในอนาคต โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด อย่างไรก็ตามแม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจหน้าที่เพิ่มมากขึ้น แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังมีทรัพยากรจำกัด ทั้งทรัพยากรบุคคล งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความโปร่งใส และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ท้องถิ่นของตน แผนพัฒนาท้องถิ่น จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินงานตามเป้าหมายที่วางไว้ จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดแผนที่สามารถตอบสนองต่อการทำงานเพื่อท้องถิ่น และสามารถบ่งชี้ความสำเร็จของแผนได้

ที่สำคัญแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังใช้เป็นกรอบและแนวทางในการบริหารงานของท้องถิ่นให้มีความคล่องตัวสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น

สามารถตอบสนองปัญหาความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายของคณะผู้บริหาร ยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด นโยบายรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อีกทั้งเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการบรรลุและแนวทางในการบรรลุบนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น ปัญหาและความต้องการของประชาชน ในท้องถิ่นด้วย แผนพัฒนาที่มุ่งไปสู่ สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตเป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่ากันกับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจึงเป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องการกำหนดถึงสภาพการณ์ที่ต้องการจะบรรลุและแนวทางในการที่จะทำให้บรรลุถึงสภาพการณ์นั้น

นอกจากนี้ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ดีจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบทั้งนี้เพื่อให้แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริงที่ผ่านมการดำเนินงานตามแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลายๆ แห่งพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนในท้องถิ่นได้เท่าที่ควรประชาชนยังประสบปัญหาที่ดินทำกิน รายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ มีประชาชนตกงานต้องอพยพเข้ามาทำงานในเมืองหลวงผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ นอกจากนี้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมถูกกำหนดขึ้นโดยบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลักขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนมีผลให้แผนพัฒนาท้องถิ่นเมื่อนำมาปฏิบัติไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนได้อย่างแท้จริง ประชาชนยังคงเผชิญกับปัญหาต่างๆ มาอย่างต่อเนื่อง จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นจำเป็นต้องรีบดำเนินการแก้ไขเร่งด่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดรับรู้และอยู่ในสถานการณ์เช่นเดียวกับประชาชนย่อมทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือประชาชนได้ดีกว่าหน่วยงานอื่นขณะเดียวกันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องปรับเปลี่ยนพัฒนาองค์กรให้มีความยืดหยุ่น มีความพร้อมที่จะทำงานเพื่อประชาชนยิ่งขึ้น มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติงานด้านความโปร่งใสตรวจสอบได้และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นความต้องการได้อย่างเต็มที่

ดังนั้น จากความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมพัฒนาท้องถิ่นดังกล่าวทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคอกกล้า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัด ร้อยเอ็ด ว่ามีมากน้อยเพียงใด รวมทั้งปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่างๆ ที่มีต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนเพื่อที่จะนำไปแก้ไขปรับปรุงในการพัฒนาการมีส่วนร่วมอันเป็นประโยชน์ต่อการ บริหารงานต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลคอกกล้า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในตำบลคอกกล้า จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส และตำแหน่งในชุมชน

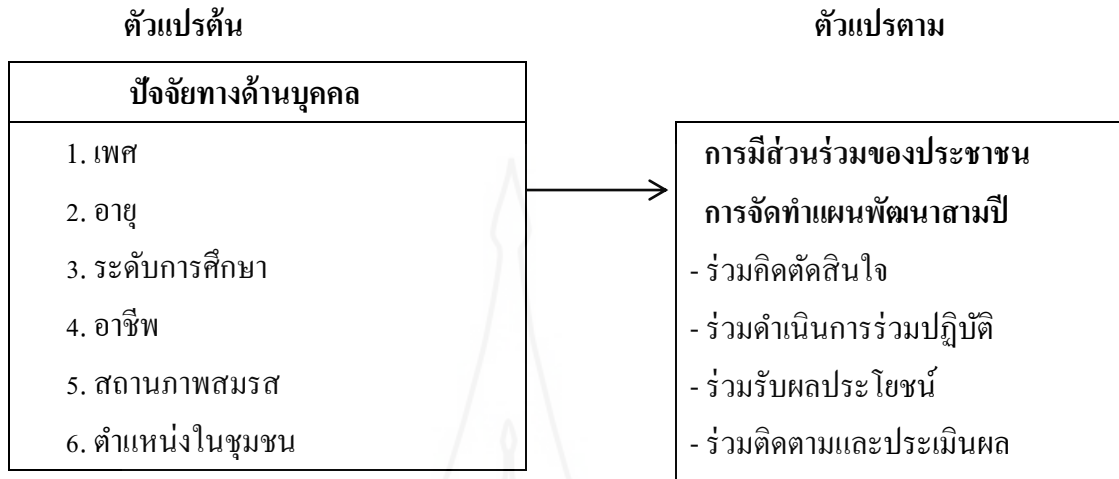
2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลคอกกล้า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

3. สมมติฐานของการศึกษา

3.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร ส่วนตำบลคอกกล้า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

3.2 ปัจจัยทำข้อเปรียบเทียบของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลคอกกล้า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพสถานภาพสมรส และตำแหน่งในชุมชน มีความแตกต่างกัน

4. กรอบความคิดของการศึกษา

ภาพที่ 1.1 กรอบความคิดของการศึกษา

สำหรับการศึกษาคั้งนี้ผู้ศึกษาต้องการที่จะศึกษาในเชิงลึกถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลดอกลำ ทำให้ผู้ศึกษาจะต้องลงพื้นที่ในเขตที่จะทำการศึกษาเพื่อที่จะได้ทราบข้อมูลจริง และด้วยพื้นที่ในการทำวิจัย 15 หมู่บ้าน ผู้ศึกษาจึงได้ใช้วิธีศึกษาเป็นรายบุคคล (สุ่มตัวอย่างของประชาชนแต่ละหมู่บ้าน) โดยจำแนกเป็นปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยทางด้านสังคม เพื่อที่ผู้ศึกษาจะได้ศึกษาว่า ปัจจัยด้านบุคคลและปัจจัยทางด้านสังคมของประชาชนในแต่ละหมู่บ้านกับการมีส่วนร่วมในจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะมีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ทำให้ทราบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกลำ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

5.2 ทำให้ทราบข้อเปรียบเทียบของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความแตกต่างกันในด้าน เพศ,อายุ,ระดับการศึกษา,และอาชีพ,สถานภาพสมรส,ตำแหน่งในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกลำ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

5.3 ได้ข้อมูลพื้นฐานจากการศึกษาเพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัด ร้อยเอ็ด

6. ขอบเขตการศึกษา

6.1 ขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะประชาชนในตำบลดอกกล้า ที่อาศัยอยู่จริงในพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 7,788 คน (สำนักทะเบียนราษฎรอำเภอปทุมรัตน์, 2555) จาก ประชากร 15 หมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 391 คน

6.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า ดังนี้

- 6.2.1 การมีส่วนร่วมคิดตัดสินใจ
- 6.2.2 การมีส่วนร่วมดำเนินการ/ร่วมปฏิบัติ
- 6.2.3 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์
- 6.2.4 การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ใน 15 หมู่บ้าน ในพื้นที่ตำบลดอกกล้า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส และตำแหน่งในชุมชน

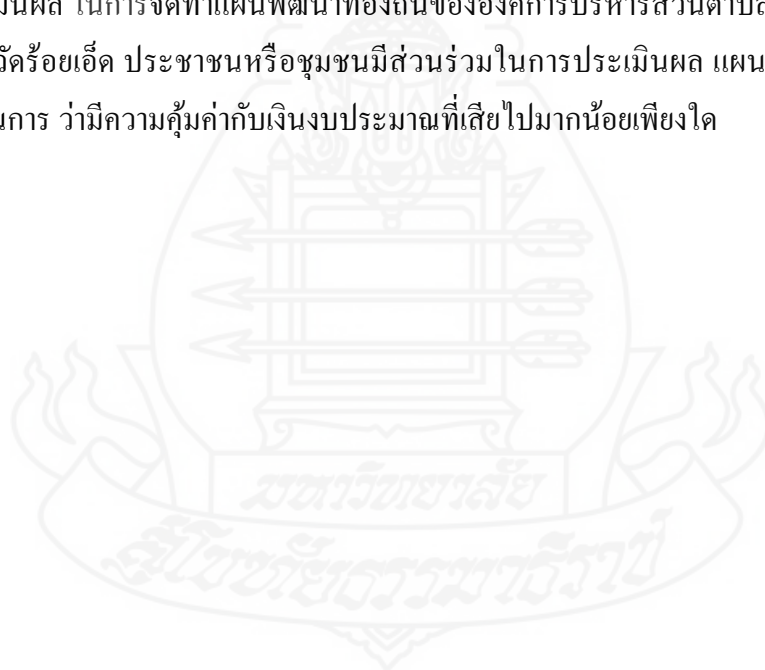
การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมในการร่วมคิดตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ/ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์และ ร่วมติดตามและประเมินผล

การมีส่วนร่วมคิดตัดสินใจ หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมคิดตัดสินใจ ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด การได้อภิปรายให้เหตุผลในการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ

การมีส่วนร่วมดำเนินการร่วมปฏิบัติ หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินการร่วมปฏิบัติ ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด การนำไปถ่ายทอดให้ชาวบ้านรับทราบบทบาทของการนำโครงการ/แผนงานไปปฏิบัติ กรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหา ได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในการพัฒนาท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมรับประโยชน์ หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด การที่ประชาชนหรือชุมชน ได้รับเอาซึ่งแผนงาน/โครงการ หรือกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุผลประโยชน์ทางสังคม ผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ที่ประชาชนในท้องถิ่น มีความอยู่ดีมีสุขจากการพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ประชาชนหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล แผนงานหรือโครงการที่ต้องดำเนินการ ว่ามีความคุ้มค่ากับเงินงบประมาณที่เสียไปมากน้อยเพียงใด

บทที่ 2

ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนพัฒนาสามปี) ขององค์การบริหารส่วนตำบลคอกกล้า อำเภอบุพผรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งจะมีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
2. แนวคิดการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส และตำแหน่งในชุมชน)
 - ความหมายของการวางแผน
 - ข้อจำกัดในการวางแผน
3. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลคอกกล้า อำเภอบุพผรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ประชาชนมีสิทธิมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารประเทศ คือ มีสิทธิหลายประการ อาทิ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย การถอดถอนผู้ใช้อำนาจรัฐ และสิทธิกำหนดนโยบาย เป็นต้น

การปกครองและบริหารประเทศโดยรัฐมีความแตกต่างกันไปตามยุคสมัย ยุคใดที่เผด็จการครองเมือง สิทธิในการมีส่วนร่วมแทบทุกระดับก็จะลดน้อยถอยลงไป ยุคใดที่ปกครองโดยเน้นประชาธิปไตย สิทธิในการมีส่วนร่วมก็จะแทรกซึมไปในทุกระดับของรัฐและสังคม การบริหารบ้านเมืองโดยเน้นการผูกขาดอำนาจ รวมศูนย์อำนาจเป็นที่ทราบกันดีว่าก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี การมีส่วนร่วมในการบริหารบ้านเมืองในทุกระดับจึงเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จึงมีบทบัญญัติกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองประการบริหารประเทศหลายมาตรา อาทิ

มาตรา 43 การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน

มาตรา 46 บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมนุมท้องถิ่นดั้งเดิมมีสิทธิอนุรักษ์และมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ด้านสาธารณสุข

มาตรา 52 วรรคสอง การบริการทางสาธารณสุขของรัฐต้องเป็นไปอย่างทั่วถึง โดยจะต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนมีส่วนร่วมเท่าที่จะทำได้

มาตรา 56 วรรคแรก สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษา วรรคสองการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมต้องให้องค์การอิสระให้ความเห็น รวมถึงมาตรา 57 ด้านผู้บริโภคที่ต้องมีองค์การอิสระให้ความเป็นในการตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ นอกจากนี้ยังมีสิทธิในการปรึกษาหารือก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชน ในมาตรา 59 และ 60 เรามีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการทางการปกครอง

มาตรา 61 เรามีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์และได้แจ้งผล การพิจารณาภายในเวลาอันสมควรนอกจากในหมวดสิทธิเสรีภาพ ในหมวดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เป็นหน้าที่ของรัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมืองการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

มาตรา 76 เรายังมีสิทธิในอีกหลายประการที่บัญญัติไว้ในหมวดอื่นๆของรัฐธรรมนูญอาทิ

มาตรา 170 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

มาตรา 304 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าถอดถอนผู้มีอำนาจรัฐ เป็นต้น

2. แนวคิดการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส และตำแหน่งในชุมชน)

2.1 ความหมายของการวางแผน

จากการศึกษาค้นคว้าความหมายของการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้น แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปีซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวนำครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปีสำหรับขบวนการในการวางแผนพัฒนานักวางแผนต้องคำนึงถึงความสำคัญในการคัดเลือกโครงการที่จะตอบสนองต่อความจำเป็นพื้นฐานที่กำหนดขึ้น และโครงการที่ตอบสนองความต้องการพื้นฐานถือว่ามีความเร่งด่วนสูงสุดที่จะต้องเน้นบริการแก่กลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจนแน่นอน นอกจากนี้ การกระจายอำนาจในการวางแผนถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างความจำเป็นพื้นฐานเพราะเป็นเป้าหมายสูงสุดที่ต้องการในระยะยาวคือการที่ประชาชนในชุมชนต่างๆ สามารถพึ่งตนเองได้ตลอดไป (องค์การบริหารส่วนตำบล ดอกกล้า, 2556)

ความหมายของการวางแผนนั้นมีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายไว้ในที่นี้จะขอยกมากล่าวเพื่อเป็นแนวทางที่จะทำให้ได้เข้าใจเรื่องของแผนยิ่งขึ้น

อนันต์ เกตุวงศ์ (2541) แผน คือ ข้อกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อนำไปดำเนินการ
ในอนาคต

ส่วน พี.พี.เลค เบรอดตัน และ เดล.เอ. เฮนนิ่ง (อ้างถึงในอนันต์ เกตุวงศ์, 2541)
แผนคือวิถีของการกระทำที่กำหนดไว้ล่วงหน้าแผนประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการคือ

- 1) จะต้องเกี่ยวข้องกับอาณาเขต
- 2) จะต้องเกี่ยวข้องกับการกระทำ
- 3) จะต้องมียุทธวิธีชี้ให้เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องขององค์กร

สำหรับ กระทรวงมหาดไทย (2539) แผนคือ เอกสารที่รวมถึงกิจกรรมและวิธีการที่จะปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาเพื่อให้การดำเนินกิจการนั้น ๆ เป็นไปตามวัตถุประสงค์เป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ได้ประสิทธิภาพมากที่สุดขณะเดียวกัน กรมปกครอง (2543) ได้กล่าวถึงประสิทธิภาพมากที่สุด ขณะเดียวกัน กรมปกครอง (2543) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่า แผนพัฒนาท้องถิ่นถือเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวิเคราะห์ปัญหา/

ความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา การกำหนดภารกิจและ
 แนวทางการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่จุดหมายดังกล่าวอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้การกำหนดแผน/
 โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทิศทางที่สอดคล้องและประสานสนับสนุนใน
 จุดมุ่งหมายร่วมกันซึ่งนอกจากจะทำให้ปัญหาความต้องการได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสม
 แล้วยังเป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดในขณะเดียวกันด้วย

ในที่นี้ผู้วิจัยได้หยิบเอาขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์กรบริหารส่วน
 ตำบลดอกลำ ซึ่งแบ่งขั้นตอนหลักไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผน

1. ผู้รับรับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาเข้าพบผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อ
 ชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญและความจำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
2. ผู้รับผิดชอบเสนอแผนงานและโครงการที่ได้รับอนุมัติให้ผู้บริหาร
 องค์กรบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการพัฒนาองค์กรบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการ
 สนับสนุนการจัดทำแผนพิจารณา

ขั้นตอนที่ 2 การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

1. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา เป็นคณะกรรมการที่
 สรุปรยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพร้อมทั้งข้อมูล
 ที่เกี่ยวข้อง ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งสรุปรยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด และ
 นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อนำเสนอคณะกรรมการพัฒนาองค์กรบริหารส่วนตำบลดอกลำ
2. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น จัดการประชุมร่วมกันระหว่าง
 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประชาคมท้องถิ่น และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมพิจารณา
 คัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการพัฒนาที่สมควรนำมาใช้เป็นแนวทางการจัดทำ
 แผนพัฒนาสามปี
3. ประชาคมเพื่อกำหนดแผนงาน โครงการ / กิจกรรม

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผน
 ดำเนินการสำรวจและ เก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
2. การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยการประเมินผลการพัฒนาที่ผ่านมา
 การคัดเลือก ยุทธศาสตร์การพัฒนา การจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนาและ
 การตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาในห้วงระยะเวลาสามปี

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา

เป็นการนำเอาประเด็นปัญหาที่ได้วิเคราะห์พิจารณาไว้แล้วมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา

จะเป็นลักษณะการกำหนดรายละเอียดของโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ดังนั้นในการจัดทำโครงการจึงต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติโดยคำนึงถึงสถานะทางการคลังของท้องถิ่นและความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องการดำเนินการ ทั้งนี้ เพื่อให้แผนพัฒนาสามปีเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่เกี่ยวข้องกับความเป็นจริงและในการจัดทำโครงการจึงต้องมีการจัดลำดับความสำคัญความจำเป็นเร่งด่วนของโครงการ กล่าวคือโครงการที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของ ประชาชนและความจำเป็นเร่งด่วนมากต้องนำไปปฏิบัติก่อน โดยแยกโครงการออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. โครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดขึ้นเอง
2. โครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลอุดหนุนให้หน่วยงานอื่น

ดำเนินการตามที่ระเบียบกฎหมายกำหนดไว้

3. โครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น หรือเป็นโครงการที่เกินศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล

ซึ่งเป็นการพิจารณาคัดเลือกโครงการที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงเวลาสามปีมาจัดทำรายละเอียดโครงการ ในด้านเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ งบประมาณ ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ และ ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดเวทีประชาคม ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประชาคมท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอร่างแผนพัฒนาสามปี และ รับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แล้วนำไปปรับปรุงแผนพัฒนาสามปีให้สมบูรณ์ แล้วนำร่างแผนที่ปรับปรุงแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาแผนท้องถิ่นเพื่อพิจารณา

ขั้นตอนที่ 7 การอนุมัติและการประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีที่ผ่านการพิจารณาให้ผู้บริหารท้องถิ่น จากนั้นผู้บริหารท้องถิ่นนำร่างแผนพัฒนาสามปีเสนอต่อสภาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาอนุมัติ เมื่อสภาท้องถิ่นอนุมัติแผนพัฒนาสามปีแล้ว สภาท้องถิ่นส่งร่างแผนพัฒนาสามปีที่ได้รับการอนุมัติแล้ว ส่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้และนำไปปฏิบัติ เมื่อผู้บริหารท้องถิ่น

ประกาศใช้แผนสามปีแล้ว ให้ผู้บริหารท้องถิ่นส่งแผนพัฒนาสามปีให้คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอทราบเพื่อดำเนินการต่อไป พร้อมทั้งแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปทราบ

2.2 ข้อจำกัดในการวางแผน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2546)

1. การขาดข้อมูลที่เชื่อถือได้ ในการวางแผนจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาพิจารณากำหนดจุดมุ่งหมายและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินงาน แต่ถ้าขณะที่มีการวางแผนนั้น กลุ่มทำงานได้ข้อมูลนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดแผนงานเป็นอย่างยิ่ง

2. การวางแผนเป็นกระบวนการมองไปข้างหน้า ถ้าผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะทำงานในเชิงรับมากกว่าเชิงรุกเขาจะไม่สามารถทำการวางแผนที่ดีได้เลย ฉะนั้นผู้วางแผนจะต้องเป็นบุคคลที่มีความริเริ่มและเป็นคนที่มีความกระตือรือร้นจะได้สามารถมองหามาตรการประเมินและติดตามแผนที่วางไว้ได้อย่างเหมาะสมและเข้าใจการดำเนินงานตามแผนได้อย่างถูกต้อง

3. การวางแผนเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย การวางแผนอาจจะทำให้การปฏิบัติการบางกรณีล่าช้าไปได้ แต่ก็จริงว่าถ้าเราไม่ใช้เวลาในการวางแผนอย่างพอเพียงแล้ว แผนที่กำหนดขึ้นอาจจะเป็นแผนที่ใช้ไม่ได้ จึงกล่าวได้ว่าการวางแผนเกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายในการรวบรวมการวิเคราะห์สารสนเทศ และการประเมินทางเลือกต่าง ๆ ดังนั้น ถ้าการจัดการไม่จัดงบประมาณค่าใช้จ่ายอย่างเพียงพอในการวางแผน ไม่ยอมใช้เวลาให้พอเพียงคิดแต่ว่าเสียเวลาสิ้นเปลืองแล้วผลของแผนที่จะออกมาดีนั้นย่อมเป็นไปได้

4. การดำเนินการภายในองค์กรที่เข้มงวดเกินไปในเรื่องต่างๆ จะเป็นอุปสรรคในการนำความคิดริเริ่มและแนวคิดใหม่ๆ เข้ามาสู่องค์กร ฉะนั้นผู้วางแผนจำเป็นต้องมีการยืดหยุ่นการดำเนินการในบางกรณีบ้างซึ่งจะนำผลดีมาสู่องค์กร

5. การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นข้อจำกัดในการวางแผน บางครั้งเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กรธุรกิจต่างๆ ทั่วโลก เป็นผลกระทบอย่างต่อเนื่องมาจากความผันผวนทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ฉะนั้นผู้วางแผนไม่สามารถยอมรับเรื่องราวต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ อาจจะนำไปสู่การต่อต้านจากกลุ่มคนงานแลทัศนคติเช่นนี้จะส่งผลต่อกระบวนการวางแผนที่เกิดขึ้นขาดประสิทธิภาพ

6. ประสิทธิภาพในการวางแผนอาจมีข้อจำกัดมาจากปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้เพราะปัจจัยภายนอกบางอย่างยากแก่การทำนายและคาดการณ์ เช่นการเกิดสงคราม การควบคุมของรัฐบาล หรือภัยธรรมชาติต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้วางแผนไม่สามารถควบคุมได้ก็อาจทำให้การดำเนินงานตามแผนประสบปัญหายุ่งยากได้

จากองค์ประกอบของการวางแผนที่กล่าวมานั้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับการวางแผนทุกระดับ ทั้งการวางแผนระดับนโยบาย แผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการ หรือแผนดำเนินงาน และสิ่งสำคัญที่สุดที่จะทำให้การวางแผน “Plan แล้วไม่นิ่ง” อีกต่อไปนั่นคือผู้บริหารและผู้ปฏิบัติต้องตระหนักและให้ความสำคัญอย่างจริงจัง

ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่า การปกครองตนเองเป็นหลักการองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของการปกครองตนเองของคนในท้องถิ่นการเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสามารถที่จะคิดวางแผนการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาระบบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางภาคประชาชนในการที่จะคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง ก่อให้เกิดความรู้และจิตวิญญาณในการสร้างสรรค์สังคมการเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคม การเคารพสังคม วัฒนธรรมทางสังคมที่มีระบบระเบียบจะถูกสร้างขึ้นแต่ ทั้งนี้การมีส่วนร่วมของคนในสังคม

หรือท้องถิ่นนั้นๆ จะต้องเกิดกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องของการมีส่วนร่วมและการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของสังคม อันจะทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆเกิดขึ้น โดยแท้จริงและมั่นคง

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลต่อกล้าความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการพัฒนาทั้งในการแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหาโดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมวางแผน ตัดสินใจและปฏิบัติตามแผน ร่วมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ร่วมติดตามประเมินผลและรับชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบถึงประชาชน ชุมชนและเครือข่ายทุกรูปแบบในพื้นที่ (สถาบันพระปกเกล้า, 2553)

จากการศึกษาความหมายของการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมเป็นหลักการพื้นฐานและองค์ประกอบสำคัญในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยเพราะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเองโดยที่ไม่ต้องรอรับนโยบายหรือคำสั่งจากรัฐฝ่ายเดียวทั้งนี้เพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีทรัพยากรสถานะแวดล้อม การสะสมทางภูมิปัญญา ตลอดจนเงื่อนไขและปัจจัยที่แตกต่างกันอันมีผลให้ความต้องการและแนวทางการจัดการประโยชน์สุขของแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกันไปด้วยการส่งเสริมให้แต่ละท้องถิ่นสามารถปกครองตนเองได้ตามสมควรจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสอดคล้องกับความเหมาะสมกับความความเป็นจริงภายในท้องถิ่นนั้นๆ

ซึ่งจะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นตื่นตัวต่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของท้องถิ่นเองซึ่งจะเกิดผลดีต่อการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าที่รัฐเป็นผู้กำหนดหรือควบคุมเพราะการดำเนินการของรัฐโดยทั่วไปย่อมผ่านทางเจ้าหน้าที่ของส่วนกลางซึ่งจะมีบทบาทหรือทัศนคติที่มุ่งรักษาประโยชน์ของรัฐจนอาจละเลยความต้องการและความจำเป็นที่แท้จริงของแต่ละท้องถิ่น

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 282 ได้บัญญัติไว้ว่า

“ภายในบังคับมาตรา 1 รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น” แสดงให้เห็นการตระหนักถึงความสำคัญของประชาชนในท้องถิ่นที่จะต้องมีส่วนร่วมกำหนดทิศทางการรักษาและพัฒนาผลประโยชน์ของท้องถิ่นเองมีอิสระในการปกครองท้องถิ่นไม่ว่าจะในระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเทศบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหรือการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบอื่นๆ โดยมีข้อจำกัดเพียงมิให้กระทบต่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของราชอาณาจักรไทยเท่านั้น ในการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น” กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลดอกคำ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น งานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบการศึกษา ดังจะกล่าวในทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน (People's Participation) ไว้หลายท่าน ซึ่งมีความหมายที่คล้ายคลึงหรืออาจแตกต่างกันไปตามทัศนคติและภูมิหลังทางวิชาการดังนี้

ในปี ค.ศ. 1982 Bryant and White (1982 อ้างถึงใน อนันต์ เกตุวงษ์, 2541) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมเป็น 3 ประเภทคือ

1. **การมีส่วนร่วมในแนวระดับ** (Horizontal Forms of participation) เป็นการมีส่วนร่วมแบบดั้งเดิมโดยการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและความพยายามของประชาชนที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายต่างๆ ในช่วงทศวรรษที่ 1950-1960

2. **การมีส่วนร่วมในแนวตั้ง** (Vertical forms of participation) เกิดในช่วงต่อจากแบบที่ 1 ในทศวรรษที่ 1970 โดยประชาชนมีความสัมพันธ์กับผู้นำหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐและได้รับผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน (Mutually beneficial) ขณะเดียวกัน Franklyn (1985 อ้างถึงใน อนันต์ เกตุวงษ์, 2541) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมในมุมมองที่กว้างว่าเป็นการเข้าร่วมอย่างแข็งขันของประชาชนในการดำเนินการตัดสินใจในทุกระดับและทุกรูปแบบของกิจกรรมต่างๆ ทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมือง และโดยเฉพาะในบริบทของกระบวนการวางแผนที่มีการกำหนดรูปแบบแนวคิดการมีส่วนร่วมสัมพันธ์กับการเข้าร่วมของมวลชนอย่างกว้างขวางในการเลือกการบริหารและการประเมินผลของแผนงานและโครงการต่างๆ ที่จะนำมาซึ่งการยกระดับความเป็นอยู่

ให้สูงขึ้น Franklyn (1985 อ้างถึงในอนันต์เกตุวงษ์, 2541) เพิ่มเติมความหมายของการมีส่วนร่วม 3 ประการคือ

1. อิทธิพลของประชาชนต่อการตัดสินใจนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรและการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรเพื่อการผลิต
2. เกี่ยวข้องกับความจำเป็นที่การเข้าร่วมของประชาชนในการวางแผน และดำเนินการกิจกรรมต่างๆ จะสร้างโอกาสด้านสังคม – เศรษฐกิจเพื่อยกระดับรายได้และการจ้างแรงงานและเพิ่มการกินดีอยู่ดี
3. การมีส่วนร่วมที่สนองต่อสิ่งที่จะเข้าถึงซึ่งการปรับปรุงให้คนจนได้รับประโยชน์เพื่อการผลิตหลักการบริหาร และอำนวยความสะดวกสาธารณะด้วยฉะนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นสิ่งจำเป็น ที่จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้านเศรษฐกิจและสังคม การมีส่วนร่วมทางการเมืองนำมาซึ่งการกระจายอำนาจทางการบริหาร และทรัพยากรไปสู่ระดับท้องถิ่นเพื่อเป็นข้อยืนยันว่าการตัดสินใจของประชาชนจะมีได้และได้รับการปฏิบัติตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

ส่วน Lawler (1986 อ้างถึงใน อนันต์ เกตุวงษ์, 2541) ได้ให้แนวคิดว่าการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพมีองค์ประกอบ 4 อย่าง ดังนี้

1. การใช้อำนาจที่เหมาะสม หรือตัดสินใจขึ้นอยู่กับลักษณะงานกิจกรรมที่ดำเนินการอยู่เป็นสำคัญ
2. การที่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ตรงกันจะทำให้เข้าใจวัตถุประสงค์ตรงกัน
3. การให้รางวัลจะกระตุ้นให้บุคคลมีส่วนร่วมมากขึ้น
4. หากบุคคลขาดการอบรมจะไม่มีความรู้และทักษะในเรื่องที่จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมจะทำให้การมีส่วนร่วมน้อยลง

ในปี ค.ศ. 1898 Merrill (1989 อ้างถึงใน อนันต์ เกตุวงษ์, 2541) ได้ให้แนวคิดว่าการมีส่วนร่วมจะเกิดได้ดีเมื่อแต่ละฝ่ายไว้วางใจกัน โดยวิธีการ

1. ตั้งเป้าหมายที่เป็นจริงในการร่วมมือกันเพื่อให้เหมาะสมกับทรัพยากร
2. ได้รับการสนับสนุนทางด้านวิชาการจากเจ้าหน้าที่
3. ให้มีการอบรมร่วมกันและมีการนิเทศงาน
4. จัดกิจกรรมภาคสนามร่วมกัน
5. มีการส่งข้อความข่าวสารถึงกันเป็นประจำ

ส่วน Cohen and Uphoff (1977 อ้างถึงใน สุนัน ทาวงศ์มา, 2544) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation) ว่าชาวบ้านเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การดำเนินงานตามกิจกรรมที่ตัดสินใจร่วมรับประโยชน์จากกิจกรรมพัฒนานั้น ๆ และ/ หรือเข้าร่วมคิดตามประเมินผลกิจกรรมดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ได้เสนอกรอบแนวคิดมิติของการมีส่วนร่วมประกอบด้วยประเด็นคำถาม 3 มิติ คือ มีส่วนร่วมอะไรบ้าง มีส่วนร่วมกับใครบ้าง และการมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

3. การมีส่วนร่วมในการบริหาร (Participation in Administrative Process) เป็นการมีส่วนร่วมทั้งที่เป็นแนวตั้งและแนวนอน ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ต้องการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันระหว่างรัฐและประชาชน เช่น การตัดสินใจยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ เป็นต้น

เช่นเดียวกัน Erwin (1997) ได้ให้ห้วงคำประกอบของการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน พัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ความชำนาญร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และต้องได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งให้ความหมายคล้ายกันกับ Cohen and Uphoff (1977 อ้างถึงใน สุนัน ทาวงศ์มา, 2544) และในความหมายที่คล้ายกัน ยูวัฒน์ วุฒิเมธี (2526 อ้างถึงใน เมธี จันทรจักรกรณ และสุธิดา รัตนวณิชชย์พันธุ์, 2541) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าหมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มการพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัวประชาชนเองและการที่จะสามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาและนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแล้วจำเป็นที่จะต้องยอมรับปรัชญาที่ว่ามนุษย์ทุกคนต่างปรารถนาที่อยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุขได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นและพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของกลุ่มขณะเดียวกันจะต้องยอมรับด้วยความบริสุทธิ์ใจว่ามนุษย์สามารถพัฒนาได้ถ้ามีโอกาสและได้รับการชี้ทางอย่างถูกต้องในทำนองเดียวกัน United Nation Research Institute Development (UNRISD) (อ้างถึงใน อดิสรณ์ ชัดสีใส, 2551) ได้ให้ความหมาย“เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในเรื่องการตัดสินใจการเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมและการร่วมรับประโยชน์อย่างเป็นธรรมจากกิจกรรมนั้น”

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2552)

การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมคือการบริหารราชการที่เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐได้เปิดโอกาสให้ประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้เสียได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการบริหารและดำเนินงานของรัฐทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อจะตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

5. วัตถุประสงค์การพัฒนาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

1. สร้างความเข้าใจในความหมายและความตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม
2. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
3. เสริมสร้างทัศนคติเกี่ยวกับการบริหารราชการที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและภาคส่วนอื่น ๆ ใน สังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในงานราชการในระดับต่าง ๆ
4. สร้างความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบและลักษณะสำคัญของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

6. หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

การเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาคราชการนั้น (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2552) ได้แบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. การให้ข้อมูลข่าวสาร ถือเป็นกรมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำสุด แต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาคราชการจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสาร สิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ จดหมายข่าว การจัดงาน แลกเปลี่ยน การติดประกาศ และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น
2. การรับฟังความคิดเห็น เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วย วิธีต่าง ๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น
3. การเกี่ยวข้องเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน หรือร่วมเสนอแนะแนวทางที่นำไปสู่การตัดสินใจเพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ ประชาวิจรรย์ การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเสนอแนะประเด็นนโยบาย เป็นต้น
4. ความร่วมมือ เป็นการให้กลุ่มประชาชนผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วม โดยเป็นส่วนร่วมกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ เป็นต้น

5. การเสริมอำนาจแก่ประชาชน เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงที่สุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ โครงการกองทุนหมู่บ้านมอบอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด เป็นต้น

การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจทำได้หลายระดับและหลายวิธี ซึ่งบางวิธีสามารถทำได้ง่าย แต่บางวิธีก็ต้องใช้เวลา ขึ้นอยู่กับความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ค่าใช้จ่าย และความจำเป็นในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องละเอียดอ่อน จึงต้องมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชน การรับฟังความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งพัฒนาทักษะและศักยภาพของข้าราชการทุกระดับควบคู่กันไปด้วย

สำหรับการมีส่วนร่วมจะแบ่งเป็นหลายขั้นตอนแตกต่างกัน ตามแต่วิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่ง Cohen and Uphoff (1977 อ้างถึงใน สุทัศน์ ทาวงศ์มา, 2544) ได้เสนอขั้นตอนของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมของการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นการมีส่วนร่วมที่เป็นทางการแสดงออกด้านความคิดเกี่ยวกับการจัดระบบ หรือกำหนดระบบของโครงการ เป็นการประเมินปัญหาหรือทางเลือกที่จะสามารถเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาโดยการสภาพที่เป็นอยู่และสาเหตุของปัญหา ซึ่งในขั้นตอนนี้ยังแบ่งย่อยออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1.1 การมีส่วนร่วมในขั้นต้นเป็นการค้นหาความต้องการที่แท้จริงซึ่งเป็นวิธีการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมของโครงการ

1.2 การมีส่วนร่วมในขั้นเตรียมการเป็นการหาโอกาสหรือช่องทางในการแก้ปัญหา รวมทั้งลำดับความสำคัญของโครงการที่จะต้องดำเนินการ

1.3 การมีส่วนร่วมในขั้นการตัดสินใจปฏิบัติการ เป็นการหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติการ ได้แก่อาสาสมัคร ผู้ประสานงาน หรือกลุ่มที่รวมตัวกันตามประเพณี เช่น กลุ่มสตรีหรือกลุ่มหนุ่มสาว เพื่อที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยการเป็นสมาชิกร่วมดำเนินการคัดเลือกผู้นำและการสร้างพลังอำนาจให้แก่องค์กร

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเป็นการดำเนินงานตามโครงการและแผนงาน และเป็นการก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานที่ปรากฏในขั้นตอนนี้ยังแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ

2.1 การมีส่วนร่วมในการสละทรัพยากร ได้แก่การมีส่วนร่วมสละแรงกาย การสละเงิน การให้วัสดุอุปกรณ์ และการให้คำแนะนำ ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้จะช่วยให้ด้วยความเต็มใจ

2.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารและการประสานงาน จะมีส่วนร่วมโดยวิธีการจ้างบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ การฝึกอบรม ผู้ที่จะเข้าปฏิบัติโครงการหรือให้คำปรึกษาในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ และเป็นผู้ประสานงานในโครงการด้วย

2.3 การมีส่วนร่วมในการเข้าเป็นผู้ปฏิบัติในโครงการ มักพบว่ามีลักษณะเป็นการบังคับให้เข้าปฏิบัติในโครงการมากที่สุด การมีส่วนร่วมโดยการบังคับให้ปฏิบัติจะต่างจากการให้ความร่วมมือ เพราะการบังคับให้ทำนั้น ผลประโยชน์จะไม่ใช่เป็นสิ่งที่สำคัญแต่ถ้าเป็นการมีส่วนร่วมด้วยความเต็มใจนั้น จะมีการคำนึงผลประโยชน์ที่จะได้รับหลังเกิดการมีส่วนร่วมด้วย

3. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ยังแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ

3.1 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ได้แก่การมีส่วนร่วมในการเพิ่มผลผลิตรายได้ หรือ ทรัพย์สิน

3.2 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านสังคม ได้แก่ ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่สังคม เช่น โรงเรียน สถานที่สาธารณะ หรือส่วนกลางของชุมชน เช่นการเพิ่มคุณภาพชีวิต การเกิดระบบน้ำประปา

3.3 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านบุคคล ได้แก่ ความนับถือตนเอง พลังอำนาจทาง การเมือง ความคุ้มค่าของผลประโยชน์

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวัดผลและวิเคราะห์ผลของการดำเนินงาน รวมทั้งเป็นการค้นหาข้อดีและข้อบกพร่อง เพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไปแต่การมีส่วนร่วมในขั้นนี้ส่วนใหญ่บทบาทดังกล่าวจะเป็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ โดยจะเป็นการประเมินผลของงบประมาณที่จัดสรรนั้นนำไปใช้อย่างไร บางกรณีแม้แต่เจ้าหน้าที่เองยังไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนดังกล่าว การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนี้จะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของพลังความคิดของมวลชนที่จะทำให้โครงการพัฒนาหรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งมีผู้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ดังนี้ นุกูล วัฒนากร (2542,) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น: องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ ผลของการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียง

เลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและการเข้าร่วมรับฟังการประชุมคณะกรรมการอยู่ระดับตำบล ปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นเป็นรูปธรรมในด้านข้อมูล ข่าวสาร ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจของประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น การเข้าร่วมกิจกรรม การตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับตำบล เช่นเดียวกันในเรื่องการประชาสัมพันธ์ นภสร รังสิมันต์รัตน์ (2547.) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางแขวง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่าในการ ในการประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นยังค่อนข้างน้อยพอสมควรซึ่งเป็นสาเหตุให้ประชาชนใช้สิทธิ์ในการเข้าไปมีส่วนร่วมค่อนข้างต่ำ คูได้จากอัตราร้อยละ 74.80 ที่ประชาชนไม่ทราบข่าวสารเลยว่า อบต. ได้มีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็น จึงเป็นสาเหตุให้การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นมีข้อจำกัด และผลจากการวิจัยก็พบอีกว่าเมื่อประชาชนให้ความสนใจเข้าไปร่วมแล้วนั้น ผลที่ได้รับกลับมาก็คือการไม่ได้รับคำตอบจากองค์กรหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเลย จึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ประชาชนลดระดับความสนใจลง เพราะฉะนั้นควรมีระเบียบ แบบแผน การปฏิบัติให้เป็นที่แน่นอนชัดเจนและเคร่งครัดในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่หน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล

กิตติศักดิ์ ชีวาสัจจาสกุล (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.): ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า จากการศึกษาสภาพภูมิหลังของประชาชนกับการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานของ อบต. มีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้บางประการ และไม่สอดคล้องกับสมมติฐานบางประการ กล่าวคือ ปัจจัยด้านบุคคล ด้ายเพศ การศึกษา รายได้ ภูมิฐานะ และการรับรู้ข่าวสารมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต. กล่าวคือ เพศชายมีแนวโน้มในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต. มากกว่าเพศหญิง ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูง ประชาชนที่มีรายได้สูงมีแนวโน้มในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต. มากกว่าประชาชนที่มีรายได้ต่ำ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขต อบต. นานแล้ว มีแนวโน้มในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งสมาชิกสภา อบต. และเคยตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของ อบต. มากกว่าประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขต อบต. ไม่นาน ประชาชนที่เคยรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ อบต. มีแนวโน้มในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต. มากกว่าประชาชนที่ไม่เคยรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ อบต.

สากล ภูษัณเงิน (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลม่วงหวาน อำเภอโนนน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล” ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้านมากที่สุด และเป็นกรรมการกลุ่มอาชีพน้อยที่สุด มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมก็อยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน

บุญชู ถนออนกล่อม (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.): ศึกษาเฉพาะกรณี อบต.คลองสาม อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพข้อมูลทั่วไปของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.00 และร้อยละ 45.50 มีอายุระหว่าง 33 - 40 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป ร้อยละ 64.60 ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 55.80 โดยร้อยละ 63.60 มีระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานใน อบต.คลองสาม น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปีเต็ม มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท ร้อยละ 39.40 และประชาชนเคยและไม่เคยรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ อบต. ในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 50.00

2. สภาพการรับรู้ข่าวสารเกี่ยว อบต. จากสื่อต่าง ๆ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ อบต. ผ่านสื่อโฆษณาประชาชนสัมพันธ์ของ อบต. มากที่สุดคือ ร้อยละ 74.70 รองลงมารับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ อบต. จากการประชุมชี้แจงของกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 13.10 รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ อบต. จากวิทยุ ร้อยละ 6.60 รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ อบต. จากโทรทัศน์ ร้อยละ 3.50 รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ อบต. จากสื่ออื่น ๆ ร้อยละ 1.50 และรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ อบต. จากหนังสือพิมพ์น้อยที่สุด ร้อยละ 0.50

3. ประชาชนมีส่วนร่วมในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับน้อย

4. ประชาชนที่มีรายได้ ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานใน อบต. และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ อบต.ต่างกัน มีส่วนร่วมในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน

5. ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีส่วนร่วมในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน

เช่นเดียวกัน ปรีดา เจษฎารางกุล (2550,) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของ กรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน: ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชน ในการพัฒนาชุมชนเขตเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 27 ชุมชน กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ 39.51 เพศชายร้อยละ 60.49 มีอายุระหว่าง 21 – 50 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 53.91 ระดับการศึกษาของกลุ่ม ตัวอย่างร้อยละ 58.02 จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี การเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนคิดเป็นร้อยละ 69.14 ระดับการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับสูง โดยกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนระดับสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และด้านการร่วมวางแผนดำเนินกิจกรรม ตามลำดับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนและเทศบาลเมืองคูคต ได้แก่ ระดับการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน สำหรับปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ เพศ อายุ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม การได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนา และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของกรรมการชุมชน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนส่วนมากยังไม่ให้ความสำคัญในการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยสาเหตุส่วนใหญ่พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการประชาสัมพันธ์ และประชาชนไม่เข้าใจในเรื่องของ ความสำคัญของแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่ง อติสรณ์ ชัดสีใส (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ (2) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และ (3) เพื่อระบุปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเชียง จำนวน 195 คน ประชาชนจำนวน 396 คน แบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากผู้บริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 8 คน ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. กระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย ขั้นตอนการเตรียมการจัดทำแผน การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ การวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบัน การกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดพันธกิจ การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางพัฒนา การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความต้องการ และร่วมตรวจสอบกระบวนการจัดทำแผนทุกขั้นตอน

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจคัดเลือกโครงการ กิจกรรม เสนอปัญหา มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น การทำประชาคม มีส่วนร่วมในการใช้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบางครั้งเท่านั้น ทั้งนี้ประชาชนบางส่วนยังไม่ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากนัก มองว่าเป็นหน้าที่ของภาครัฐ และตนเองขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

3. ปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่าประชาชน ไม่มีเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมจัดทำแผนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนาให้ประชาชนได้รับทราบและเข้าใจ

4. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดการประสานงานขอความร่วมมือ สนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐระดับอำเภอ และจังหวัด ปัญหาการสื่อสารกับประชาชนในชุมชน/ หมู่บ้านชาวไทยภูเขา ขาดข้อมูลที่ทันสมัย ระยะเวลาในการจัดทำแผนพัฒนาฯ เร่งรีบ และบางส่วนมีความเห็นว่า ขาดการคำนึงถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

บุรณี สุกศิลป์: (2547) ทำการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาคุณภาพชีวิต อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 66 มีความคาดหวังในระดับสูงต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เมื่อพิจารณาระดับความคาดหวังใน 5 ด้าน พบว่า ด้านเศรษฐกิจ,ด้านสังคมและวัฒนธรรม,ด้านการเมือง และด้านสาธารณสุข

มีความคาดหวังในระดับสูง ส่วนด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติมีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางสูง ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความคาดหวัง ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และความรู้ความเข้าใจในการตั้งถิ่นฐาน แหล่งที่อพยพและรายได้ไม่มีผลต่อระดับความคาดหวัง

ส่วน สุภาภรณ์ สุควารี: (2548) ทำการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของสมาชิกที่มีต่อการบริหารสหกรณ์สามล้อมวลชน จำกัด กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกมีความคาดหวังต่อการให้บริการของสหกรณ์ในระดับมาก และมีความคาดหวังต่อการให้บริการการศึกษาของสหกรณ์ในระดับปานกลาง สำหรับทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกกับความคาดหวังของสมาชิกในด้านธุรกิจและด้านการบริหาร พบว่า เพศ ระดับการศึกษา อาชีพหลักของสมาชิก มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังทางการศึกษาของสหกรณ์ และรายได้ของครัวเรือนของสมาชิกมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังของสมาชิกในการให้บริการด้านธุรกิจของสหกรณ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สำหรับปัจจัยด้านการบริหารจัดการของสหกรณ์ไม่มีความสัมพันธ์กับความหวังของสมาชิกสหกรณ์ในด้านธุรกิจและด้านการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาองค์กรในต่างประเทศที่ได้รับรางวัล The Malcolm Baldrige, National Quality Award (MBNQA) โดยในปี ค.ศ. 2004 หน่วยงาน Asian Productivity Organization (APO) ได้ทำการศึกษา กรณี Xerox Corporation ซึ่งได้รับรางวัล Baldrige ถึง 2 ครั้ง คือในปี ค.ศ. 1989 และปี ค.ศ. 1997 รวมทั้งรางวัล National Quality Award อีกกว่า 20 รางวัลทั่วโลกในประเทศต่าง ๆ ที่มีบริษัท Xerox ตั้งอยู่ จากการศึกษาพบว่า บทเรียนจาก Xerox สรุปได้ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงองค์กรขนาดใหญ่ต้องใช้ Transition Team พนักงานในระดับล่างพร้อมจะเปลี่ยนอยู่แล้ว ฝ่ายจัดการต่างหากที่มักจะเปลี่ยนได้ยาก ดังนั้นหากผู้นำสูงสุดไม่พึงรังและเป็นผู้เปลี่ยนแปลงเอง
2. ต้องมีตัวชี้วัดในเรื่องต่าง ๆ อย่างชัดเจน
3. ให้กำลังใจและรางวัลสม่ำเสมอตลอดเส้นทางการเดินทาง
4. การฝึกอบรมเป็นการลงทุนที่ต้องดูแลในระยะยาว Xerox ใช้เงินไปกว่า 135 ล้านดอลลาร์สหรัฐในช่วงเวลา 5 ปี ซึ่งนับว่าสูงมาก ดังนั้นทิศทางและเป้าหมายการฝึกอบรมต้องชัดเจนไม่เช่นนั้นอาจวัดผลได้ยาก
5. สื่อสารให้ทั่วทั้งองค์กรถึงมูลเหตุจูงใจแห่งการปรับเปลี่ยนองค์กร หน้าที่เป็นของผู้บริหารทุกระดับ

6. พฤติกรรมและความใส่ใจของผู้บริหารระดับสูงมีผลอย่างยิ่งกับการนำองค์กร ไปสู่ เส้นชัยแห่งความเป็นเลิศ ทั้งนี้เบื้องหลังความสำเร็จที่เห็นเป็นผลของการวางแผนกลยุทธ์อันชาญฉลาด และการมีส่วนร่วมของบริหารในการแก้ปัญหา และความพร้อมใจของพนักงานทุกคน

นอกจากตัวแปรด้านการฝึกอบรม ระดับการมีส่วนร่วม รูปแบบกลยุทธ์การมีส่วนร่วม การจูงใจ การสร้างความรู้ ความเข้าใจ การนำองค์กร และสื่อสาร จะมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กรแล้ว ปัจจัยแห่งความสำเร็จ 7 ด้าน ของบริษัท ผลิตภัณฑ์กระดาศไทย จำกัด เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร โดยในปี 2548 สำนักเลขานุการ คณะกรรมการรางวัลคุณภาพแห่งชาติ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ได้ทำการศึกษา เรื่อง กรณีศึกษา Best Practice ของบริษัท ผลิตภัณฑ์กระดาศไทย จำกัด ซึ่งเป็นองค์กรที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) ในปี พ.ศ. 2546 จากการศึกษาพบว่า เกิดจากปัจจัยแห่งความสำเร็จ 7 ด้าน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของพนักงานและการทำงานเป็นทีม
2. การนำองค์กรอย่างมีวิสัยทัศน์
3. การมีวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง ซึ่งประกอบด้วย การเชื่อมั่นในคุณค่าของคน การมุ่งมั่นในความเป็นเลิศ ตั้งมั่นในความเป็นธรรม การถ่อมตนในความรับผิดชอบต่อสังคม
4. การมุ่งเน้นกระบวนการและความสัมพันธ์สอดคล้องของกระบวนการ
5. การเรียนรู้ปรับปรุง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
6. การบริหารโดยใช้ข้อเท็จจริง
7. การแลกเปลี่ยนความรู้ ของพนักงาน จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จ อันดับแรก คือการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร

ส่วนการค้นคว้างานวิจัย และบทความ จากต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการองค์กร ได้ศึกษาปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญของการบริหารจัดการคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management: TQM) ในหลายบริษัท ผลการศึกษาพบว่าแม้บริษัทส่วนใหญ่จะพยายามนำระบบการบริหารจัดการคุณภาพโดยรวมมาใช้พัฒนา เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ผลลัพธ์ที่ได้ไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ และเมื่อตรวจสอบเชิงลึก พบว่าปัญหาของการพัฒนาคุณภาพการบริหารโดยรวม เกิดจากทีม พี่เลี้ยง ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือที่จำเป็นกับทีมปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการบริหารโดยรวมได้อย่างเหมาะสม ก็จะช่วยให้อัตราความสำเร็จขององค์กรได้ ปี 2008 H. James Harrington ได้เขียนบทความ เรื่อง การบริหารการมีส่วนร่วมในองค์กร ก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาพบว่า สิ่งที่สำคัญที่สุด ในการกระตุ้นให้เกิดกระบวนการปรับปรุงองค์กร เมื่อองค์กรประสบปัญหา

คือการบริหารจัดการที่ให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างทั่วทั้งองค์กร ก่อนที่จะจัดการไม่ได้ และกลายเป็นปัญหาที่เรื้อรังเกิดขึ้นในกระบวนการต่าง ๆ โดยมีปัจจัยที่สำคัญคือ ผู้บริหารต้องทุ่มเททั้งแรงกาย แรงใจ ให้เป็นตัวอย่างแก่พนักงาน อีกทั้งต้องสร้างแรงบันดาลใจให้กับพนักงาน ทุกระดับ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการปรับปรุงองค์กรเพื่อแก้ปัญหาทุกปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกกระบวนการ โดยหากมีการจัดการแบบนี้ในทุกระดับ จะก่อให้เกิดการยอมรับในความรับผิดชอบ และเกิดความโปร่งใสในผลผลิตต่าง ๆ และเมื่อผู้บริหารแต่ละคนดำเนินการแบบเดียวกัน จะทำให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการปรับปรุงองค์กรโดยไม่เกิดความต่อต้าน ก่อให้เกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพในที่สุด

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ศึกษาทบทวนและนำมาปรับใช้กับตัวแปรต้นของกรอบการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำหลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ (2552) มาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยของ บุรณี สุภศิลป์: (2547) ทำการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และงานวิจัยของ สุภาภรณ์ สุควารี (2548) ทำการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของสมาชิกที่มีต่อการบริการสหกรณ์สามล้อมวลชน จำกัด สำหรับตัวแปรตาม ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีของ Cohen and Uphoff (1977 อ้างถึงใน สุทัศน์ ทาวงศ์มา, 2544) ได้เสนอขั้นตอนของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ
3. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่ามีความสอดคล้องเหมาะสมจึงได้นำมาดัดแปลงปรับใช้กับกรอบวิจัยในครั้งนี้

สรุป

องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือแผนพัฒนาท้องถิ่น หรือแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลออกแล้ว เพื่อให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ซึ่งมีแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือบริหารงาน ดังนั้น ในการจัดทำโครงการค้ำประกันถึงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ค้ำประกันถึงสถานะทางการคลังของท้องถิ่น และความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ โดยการใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี กล่าวคือให้สนับสนุนให้มีการจัดทำแผนชุมชนให้เกิดขึ้นทุกพื้นที่ โดยการให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ

สนับสนุนข้อมูลเพื่อจัดทำแผนชุมชน สนับสนุนการจัดเวทีประชาคม และพิจารณานำโครงการ/กิจกรรมที่ต้องดำเนินการร่วมกับชุมชนหรือ โครงการ/ กิจกรรมที่เกินขีดความสามารถของชุมชน มาบรรจุไว้ในแผนสามปี และพิจารณานำโครงการ/ กิจกรรมที่เป็นปัญหาความต้องการของประชาชนจากการจัดเวทีประชาคมท้องถิ่นมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี ทั้งนี้เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในพื้นที่บูรณาการ การจัดทำแผนพัฒนา เพื่อเป็นจุดเชื่อมต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลกับปัญหาความต้องการของประชาชน ซึ่งจะนำไปสู่ความเห็นพ้องต้องกันและการทำงานร่วมกันของภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ในพื้นที่เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจแห่งรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และตอบสนองความต้องการของประชาชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

1. การระบุประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลดอกลำ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่เป็นตัวแทนครัวเรือนมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปและมีรายชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตตำบลดอกลำ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีทั้งหมด 15 หมู่บ้าน จำนวน 5,943 คน จำนวน 1,750 ครัวเรือน (ข้อมูลประชากร พศจิกายน 2555 จากสำนักทะเบียนอำเภอปทุมรัตน์) หน่วยวิเคราะห์ คือ บุคคลที่เป็นตัวแทนครัวเรือน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) โดยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางของ Taro Yamane จากประชากร 15 หมู่บ้าน มีประชาชนจำนวน 5,943 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 391 คน รายละเอียดที่แสดงไว้จากสูตรคำนวณ

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

N = จำนวนประชากร

d = ค่าความคาดเคลื่อนของตัวอย่างไม่เกินร้อยละ .5

n = จำนวนขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้เมื่อแทนค่าในสูตร $n = \frac{5943}{1+(5943)(0.05)^2}$

n = 391

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบโดยได้ดำเนินเป็นขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane จากประชาชนที่เป็นตัวแทนครัวเรือนมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และมีรายชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขต ตำบลดอกกล้า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีทั้งหมด 15 หมู่บ้าน จำนวน 5,943 คน จำนวน 1,750 ครัวเรือน (ข้อมูลประชากร พศจิกายน 2555 จากสำนักทะเบียนอำเภอปทุมรัตน์) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 391 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง (Systematic Random Sampling)

ขั้นตอนที่ 2 ใช้จำนวนประชาชนในหมู่บ้านเป็นระบบการสุ่ม

ขั้นตอนที่ 3 แต่ละหมู่บ้านใช้การสุ่มแบบตามความสะดวก

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า

1. สภาพทั่วไป

1.1 ที่ตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้าตั้งอยู่ที่ทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 517 กิโลเมตร สถานที่ตั้งอยู่ที่บ้านดอกกล้า หมู่ที่ 1 ต.ดอกกล้า อ.ปทุมรัตน์ จ.ร้อยเอ็ด

ทิศเหนือ ติดกับตำบลหนองแคนอำเภอปทุมรัตน์ และเขตตำบลหนองไผ่ อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม ตามแนวหลักเขตที่ 17 TB 183366- หลักเขตที่ 3 UB 215310

ทิศใต้ติดกับตำบลสระบัว อำเภอปทุมรัตน์ และเขตตำบลหนองบัวแก้ว อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ตามแนวหลักเขตที่ 6 UB 211234- หลักเขตที่ 7 UB 201203

ทิศตะวันออกติดกับตำบลบัวแดง ตำบลโนนสง่า และตำบลสระบัว อำเภอปทุมรัตน์ หลักเขตที่ 4 UB 215310 – ถึง หลักเขตที่ 5 UB 260190

ทิศตะวันตกติดกับ ตำบลการแอน ตำบลนาสีนวล อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย ตำบลดงบัง และตำบลพระธาตุ อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม หลักเขตที่ 15 TB 162336- หลักเขตที่ 13 TB 151261

1.2 เนื้อที่

เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า มีระยะห่างเป็นระยะทาง 8.6 กิโลเมตร เริ่มจากอำเภอปทุมรัตน์ – อต.ดอกกล้า และมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 58.98 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 36,865 ไร่

1.3 ภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของตำบลดอกกล้า เป็นที่ราบถึงลอนลาดเล็กน้อย ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอปทุมรัตน์ พื้นที่ทางตอนใต้ของเขตตำบลมีลำน้ำเตาไหลผ่าน ส่วนทางทิศเหนือของตำบลจะมีห้วยทมจวนไหลผ่าน

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนหมู่บ้านและประชากร องค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้ามีจำนวน 15 หมู่บ้าน มีจำนวน 1,760 ครัวเรือน

ลำดับที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวน	จำนวน	ประชากร
			ประชากร ชาย (คน)	ประชากร หญิง (คน)	รวม (คน)
1.	บ้านดอกกล้า	142	338	327	665
2.	บ้านโพนงาม	80	175	162	337
3.	บ้านหนองคู	113	256	248	504
4.	บ้านโลกเพ็ก	159	365	358	723
5.	บ้านโนนสะอาด	136	322	334	656
6.	บ้านหนองเต้	53	135	117	252
7.	บ้านม่วง	222	452	440	892
8.	บ้านหนองกุลา	140	290	297	587
9.	บ้านโนนน้อย	76	150	155	305
10.	บ้านโนนสัน	65	139	137	276
11.	บ้านแสนสี	159	334	321	655
12.	บ้านตาจ้อย	155	325	326	651
13.	บ้านหนองสระ	126	267	272	539

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวน	จำนวน	ประชากร
			ประชากร	ประชากร	รวม
			ชาย (คน)	หญิง (คน)	(คน)
14.	บ้านค้อ	58	123	127	250
15.	บ้านสระแก้ว	140	312	306	618
	รวม	1,777	3,983	3,927	7,910

* ข้อมูลเดือน 12 พฤษภาคม พ.ศ.2556

ความหนาแน่นเฉลี่ย 135 คน/ตารางกิโลเมตร

ผู้ป่วยโรคติดต่อ

- ไข้เลือดออก 1 ราย

- โรคอุจจาระร่วง 81 ราย

ผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อ

- ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง 232 ราย

- ผู้ป่วยโรคเบาหวาน 214 ราย

- ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ - อัมพาต 17 ราย

- โรคหัวใจ 12 ราย

- โรคมะเร็ง 6 ราย

- โรคอ้วน 743 ราย

* ข้อมูลเดือน พฤษภาคม พ.ศ.2556

ผู้สูงอายุ รวมทั้งสิ้น จำนวน 909 คน ได้รับการส่งเสริมสวัสดิการทางสังคมเบี้ยยังชีพจากรัฐบาล (เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ) จำนวน 844 คน คิดเป็นร้อยละ 92 ของจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด ผู้สูงอายุที่ขึ้นทะเบียนใหม่ จำนวน 65 คน

ผู้พิการ รวมทั้งสิ้น จำนวน 173 คน ได้รับการส่งเสริมสวัสดิการทางสังคมเบี้ยยังชีพจากรัฐบาล (เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ) จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 91 ของจำนวนผู้พิการทั้งหมด ผู้พิการที่ขึ้นทะเบียนใหม่ จำนวน 14 คน

ผู้ป่วยเป็นโรคเอดส์ ที่แสดงตัวขอรับการสงเคราะห์ จำนวน 10 คน ได้รับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพจากรัฐบาล (เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ) จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 ของจำนวนผู้ป่วยโรคเอดส์ทั้งหมด

2. สภาพทางเศรษฐกิจ

2.1 อาชีพ

อาชีพหลัก คืออาชีพด้านการเกษตรซึ่งส่วนมากจะประกอบอาชีพทำนา และมีการเลี้ยงสัตว์

อาชีพรอง คืออาชีพรับจ้าง และมีการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือนบ้าง เมื่อว่างเว้นจากฤดูกาลทำนามีการทอผ้า หรือทำหัตถกรรมเพื่อหารายได้เพิ่มเติม

2.2 หน่วยธุรกิจในเขต อบต.

โรงสีข้าว	34	แห่ง
โรงงาน	1	แห่ง
ร้านค้า	43	แห่ง
ร้านซ่อม	5	แห่ง
ร้านขายวัสดุก่อสร้าง	2	แห่ง

3. สภาพสังคม

3.1 การศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา	5	แห่ง
โรงเรียนขยายโอกาส	1	แห่ง
ศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน	6	แห่ง
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	15	แห่ง
แหล่งเรียนรู้ชุมชน	7	แห่ง

3.2 สถาบันและองค์กรทางศาสนา

วัด/สำนักสงฆ์	11	แห่ง
เมรุเผาศพ	9	แห่ง

3.3 การสาธารณสุข

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลประจำตำบล	2	แห่ง
ศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน	15	แห่ง
สถานพยาบาล	1	แห่ง

3.4 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ป้อมยาม 1 แห่ง

4. การเมืองและการปกครอง

จำนวนผู้มีสิทธิตามบัญชีรายชื่อ 5,891 คน

จำนวนผู้มีสิทธิมาแสดงตน 2,529 คน

คิดเป็นร้อยละ 42

* คะแนนการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ข้อมูล ณ วันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2556

ฝ่ายการปกครอง รวม 55 คน

- มีกำนันประจำตำบล 1 คน

- ผู้ใหญ่บ้าน 14 คน

- ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 30 คน

- สารวัตรกำนัน 2 คน

- แพทย์ประจำตำบล 1 คน

- ฝ่ายรักษาความสงบ (พรส.) 7 คน

ฝ่ายการเมืองท้องถิ่น รวม 34 คน

- นายกองค้การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน

- รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบล จำนวน 2 คน

- เลขานุการนายกองค้การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน

- ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน

- รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน

- เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน

- สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 27 คน

5. การบริการพื้นฐาน

5.1 การคมนาคม

- เส้นทางคมนาคมหลักของตำบลติดต่อกับอำเภอมีอยู่ 5 เส้นทาง เป็นถนนลูกรัง จำนวน 2 เส้นทาง ถนน คสล. จำนวน 1 เส้นทาง และถนนลาดยาง จำนวน 2 เส้นทาง สภาพของถนนลูกรังเป็นหลุมเป็นบ่อมากบางเส้นทาง ถนนเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้านเป็นถนนลาดยาง ถนนลูกรัง ถนนภายในหมู่บ้านเป็นถนน คสล.

- การเดินทางจะเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว และรถจักรยานยนต์ และมีรถยนต์รับ-ส่ง นักเรียนตอนเช้าและตอนเย็น

5.2 การโทรคมนาคม

จะติดต่อสื่อสารไปรษณีย์ หรือโทรคมนาคมในอำเภอปทุมรัตต์ มีผู้โทรศัพท์ สาธารณะในการติดต่อสื่อสาร และมีเสาส่งสัญญาณโทรศัพท์ จำนวน 1 เสา

5.3 การไฟฟ้า

การไฟฟ้าเข้าถึงทุกหมู่บ้านแต่ยังไม่กระจายทุกครัวเรือน

5.4 แหล่งน้ำธรรมชาติ

มีลำน้ำ 1 สาย คือลำน้ำเตา ไหลผ่านทางตอนใต้ของตำบล

มีลำห้วย 1 สาย คือห้วยทมจาน ไหลผ่านทางตอนเหนือของตำบล

5.5 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

ฝาย 11 แห่ง หนองสาธารณะ 8 แห่ง อ่างเก็บน้ำ 1 แห่ง

บ่อน้ำตื้น 21 แห่ง สระน้ำ 2 แห่ง

บ่อบาดาลโยก 15 แห่ง ลำห้วย 1 แห่ง

บ่อบาดาลส่วนตัว 155 แห่ง คลองสาธารณะ 9 แห่ง

6. เส้นทางคมนาคม

ตำบลดอกกล้ามีเส้นทางคมนาคมทางบกเป็นลักษณะโครงข่ายสามารถติดต่อกับ อำเภอ และตำบลต่าง ๆ ในเขตอำเภอปทุมรัตต์ และติดต่อกับพื้นที่จังหวัดใกล้เคียงด้วย โดยมีถนนสายหลักในการติดต่อกับอำเภอและตำบลต่าง ๆ ดังนี้

1. เส้นทางติดต่อกับอำเภอปทุมรัตต์ มีทั้งหมด 5 เส้นทาง

- ถนนลาดยาง ระยะทาง 5 กิโลเมตร จากบ้านหนองคู – อำเภอปทุมรัตต์
- ถนนลาดยาง ระยะทาง 7 กิโลเมตร จากบ้านม่วง – อำเภอปทุมรัตต์
- ถนนลูกรัง ระยะทาง 1,500 เมตร จากบ้านหนองสระ- บ้านภูดิน ตำบลสระบัว
- ถนนลูกรัง ระยะทาง 4,000 เมตร จากบ้านแสนสี - บ้านขนวน ตำบลโนนสง่า
- ถนน คสล. ระยะทาง 5 กิโลเมตร จากบ้านดอกกล้า – อำเภอปทุมรัตต์

2. เส้นทางเชื่อมติดกับอำเภออื่น มีทั้งหมด 5 เส้นทาง

- ถนนลาดยาง ระยะทาง 6 กิโลเมตร จากบ้านหนองคู – บ้านดงบัง อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม
- ถนนลูกรัง ระยะทาง 6 กิโลเมตร จากบ้านโนนสะอาด – เขตอำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม

- ถนน คสล. ระยะทาง 1 กิโลเมตร จากบ้านค้อ – ไปบ้านดอนहीं
เขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
- ถนนลูกรัง ระยะทาง 1 กิโลเมตร จากบ้านม่วง - ไปบ้านมะชม
ตำบลถาวรเอน เขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
- ถนนหินคลุก ระยะทาง 1 กิโลเมตร จากบ้านม่วง - บ้านเตาป่า
ตำบลนาสีนวน จังหวัดมหาสารคาม

7. ข้อมูลอื่น ๆ

7.1 ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

- พื้นที่ป่า มีป่าสาธารณะ (โคกท่าเล) บ้านดอกกล้า บ้านโนนสะอาด
- ลำน้ำ มีลำน้ำเตาและลำห้วยทมจาน

7.2 มวลชนจัดตั้ง

ลูกเสือชาวบ้าน	6	รุ่น	
ตำรวจอาสา	2	รุ่น	
สมาชิกต่อต้านยาเสพติด	1	รุ่น	
อปพร.	4	รุ่น	จำนวน 154 คน
ศูนย์กีฬาหมู่บ้าน	จำนวน 15 ศูนย์		
หน่วยกู้ชีพ “หนึ่งตำบลหนึ่งทีมกู้ชีพกู้ภัย”	จำนวน 1 ทีม จำนวน 10 คน		

7.3 กองทุนภายในตำบล

กองทุนภายในตำบล	จำนวน 35 กองทุน
กลุ่มอาชีพต่างๆ (ปี 2549 – 2556)	จำนวน 44 กลุ่ม

ศักยภาพในตำบล

ก ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล

(1) จำนวนบุคลากร	จำนวน	69 คน
ตำแหน่งในสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	9 คน
ตำแหน่งในส่วนการคลัง	จำนวน	3 คน
ตำแหน่งในส่วนโยธา	จำนวน	1 คน
ตำแหน่งในส่วนการศึกษา	จำนวน	6 คน
ตำแหน่งในส่วนสวัสดิการและสังคม	จำนวน	1 คน
ตำแหน่งพนักงานจ้างตามภารกิจ	จำนวน	16 คน
ตำแหน่งพนักงานจ้างทั่วไป	จำนวน	5 คน

ฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 30 คน

ฝ่ายบริหาร จำนวน 4 คน

(2) ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา จำนวน 17 คน

มัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา จำนวน 9 คน

ปริญญาตรี จำนวน 26 คน

ปริญญาโท จำนวน 6 คน

ศักยภาพของชุมชนและพื้นที่

1. มีระบบบริการโทรศัพท์และไฟฟ้าทั่วถึงทุกหมู่บ้าน
2. ที่ดินมีราคาถูก แรงงานฝีมือค่าจ้างอัตราต่ำ เหมาะแก่การลงทุนประกอบ
3. มีศูนย์ศิลปาชีพเหมาะแก่การพัฒนาเป็นแหล่งผลิตสินค้าพื้นเมือง และเป็น

กิจการ

ศูนย์รวมจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง

งบประมาณ

สถานการณ์คลังขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกลำ ย้อนหลัง 5 ปี

ลำดับที่	ปีงบประมาณ	รายได้รับจริง	รายจ่ายจริง	หมายเหตุ
1.	2551	21,559,339.60	17,642,422.11	
2.	2552	23,225,907.86	19,197,412.43	
3.	2553	21,000,000.00	17,552,551.73	
4.	2554	24,195,660.03	21,226,336.31	
5.	2555	28,375,661.99	18,795,373.47	

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลประจำปีงบประมาณ 2556 ณ วันที่ 30 กันยายน 2556

จำนวนทั้งสิ้น	28,375,661.99	บาท
-รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง	609,684.72	บาท
-รายได้ที่ส่วนราชการต่างๆ จัดเก็บให้	16,482,078.68	บาท
-เงินอุดหนุนจากรัฐบาล	11,283,899.00	บาท

ตารางที่ 3.2 จำนวนประชาชนที่เป็นตัวแทนครัวเรือนมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และมีรายชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตตำบลคอกกล้า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีทั้งหมด 15 หมู่บ้าน จำนวน 5,943 คน จำนวน 1,750 ครัวเรือน

ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวน ประชากร ชาย (คน)	จำนวน ประชากร หญิง (คน)	ประชากร รวม (คน)
1	บ้านคอกกล้า	137	227	221	448
2	บ้านโพนงาม	73	174	120	294
3	บ้านหนองคู	108	200	200	400
4	บ้านโคกเพ็ก	158	263	290	553
5	บ้านโนนสะอาด	134	204	254	458
6	บ้านหนองเต้	50	80	75	155
7	บ้านม่วง	209	290	302	592
8	บ้านหนองกุลา	139	235	254	489
9	บ้านโนนน้อย	71	118	114	234
10	บ้านโนนสั้น	63	139	101	240
11	บ้านแสนสี	156	226	233	459
12	บ้านตาจ้อย	137	256	270	526
13	บ้านหนองสระ	125	218	222	440
14	บ้านค้อ	54	108	135	243
15	บ้านสระแก้ว	136	206	212	418
	รวม	1,750	2,948	2,995	5,943

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ คือ การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบสำนวนภาษา เนื้อหา รูปแบบของการสอบถาม และความเที่ยงตรงของเนื้อหา

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของคณะกรรมการสารนิพนธ์แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงของข้อคำถามกับนิยามศัพท์ กรอบแนวคิดและภาษาที่ใช้

3. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบแล้ว นำมาหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดลองกับประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลดอกลำ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 50 คน นำผลมาหาความเชื่อมั่น (Reliability) และนำไปทดสอบใช้โดยวิธีหาค่าความสอดคล้องภายใน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ใช้วิธีการแจกแบบสอบถามโดยผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอกลำ เพื่อดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนในตำบลดอกลำและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยการแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนในแต่ละหมู่บ้านตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้แล้ว เก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

5. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยข้อมูลเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทางด้านปัจจัยส่วนบุคคลเป็นข้อมูลเป็นแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ ตำแหน่งในชุมชน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนพัฒนาสามปี) แบ่งออกเป็น การร่วมคิด/ร่วมตัดสินใจ/ร่วมดำเนินการ/ร่วมปฏิบัติ

ร่วมรับประโยชน์ ร่วมติดตามและร่วมเสนอแนะมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ คือ ระดับน้อยที่สุด ระดับน้อย ระดับมาก ระดับมากที่สุด เป็นแบบสอบถามปลายปิด

1	หมายความว่า	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด
2	หมายความว่า	มีส่วนร่วมน้อย
3	หมายความว่า	มีส่วนร่วมปานกลาง
4	หมายความว่า	มีส่วนร่วมมาก
5	หมายความว่า	มีส่วนร่วมมากที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยมีดังนี้ (Best, 1997, p. 147 อ้างถึงใน อิศรณี ชัดศรีใส, 2550)

1.00 – 1.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
4.51 – 5.00	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนพัฒนาสามปี) องค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด

6. สถิติที่ใช้ในการศึกษา

6.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive) ได้แก่ ค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) ในการบรรยายลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า ในการวัดระดับการมีส่วนร่วมและระดับความสนใจของประชาชนในการบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า

6.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม โดยวิธีการทางสถิติของ One way ANOVA โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% (.05)

6.3 หาค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร โดยใช้ Pearson Correlation

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์เป็นขั้นตอน ดังนี้

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ขั้นตอน โดยเรียงลำดับตามความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 ผลการศึกษابیจจัยข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แบ่งออกเป็น การร่วมคิด/ร่วมตัดสินใจ/ ร่วมดำเนินการ/ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับประโยชน์/ ร่วมติดตาม และ ประเมินผล

ตอนที่ 3 ผลการศึกษابیจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษابیจจัยข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	171	43.7
หญิง	220	56.3
รวม	391	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
18 – 29 ปี	63	16.1
30 – 41 ปี	167	42.7
42 – 53 ปี	98	25.1
อายุมากกว่า 53 ปี	63	16.1
รวม	391	100.0
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	82	21.0
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	178	45.5
ปริญญาตรี	123	31.5
ปริญญาโท	8	2.0
รวม	391	100.0
อาชีพ		
เกษตรกร	96	24.6
รับจ้าง	119	30.4
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	80	20.5
ธุรกิจส่วนตัว	67	17.1
อื่น ๆ	29	7.4
รวม	391	100.0
สถานภาพทางครอบครัว		
โสด	138	35.5
สมรส	213	54.5
หย่าร้าง	28	7.0
อื่น ๆ	12	3.0
รวม	391	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตำแหน่งในชุมชน		
ประชาชน	318	81.3
ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต.	23	5.9
กรรมการชุมชน	20	5.1
อื่น ๆ	30	7.7
รวม	391	100.0

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 391 คน สามารถอธิบายจำแนกตามตัวแปรดังนี้

เพศ กลุ่มตัวอย่างของประชาชน ทั้งหมด 391 คน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 56.3 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 43.7

อายุ กลุ่มตัวอย่างของประชาชน ทั้งหมด 391 คน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 30 - 40 ปี จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 42.7 รองลงมาอายุในช่วง 42 - 53 ปี จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 25.1 และอายุในช่วง 18 - 29 ปี กับอายุมากกว่า 53 ปี จำนวน 63 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 16.1 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างของประชาชน ทั้งหมด 391 คน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 รองลงมาเป็นระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 และระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 และน้อยที่สุดคือ ระดับการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 8 คน จำนวน 2.0 ตามลำดับ

อาชีพ กลุ่มตัวอย่างของประชาชนทั้งหมด 391 คน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 30.4 รองลงมาคือ อาชีพเกษตรกร จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.6 อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1 และอื่น ๆ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4 ตามลำดับ

สถานภาพ กลุ่มตัวอย่างของประชาชน ทั้งหมด 391 คน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 54.4 รองลงมาคือสถานภาพโสด จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 คน สถานภาพอยู่ร้าง จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.2 และน้อยที่สุดคือ อื่น ๆ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1

ตำแหน่งในชุมชน กลุ่มตัวอย่างของประชาชน ทั้งหมด 391 คน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นประชาชน จำนวน 318 คน คิดเป็นร้อยละ 81.3 รองลงมามีตำแหน่งอื่น ๆ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 และผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9 น้อยที่สุดคือ กรรมการชุมชน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.1 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แบ่งออกเป็น การร่วมคิด/ร่วมตัดสินใจ/ ร่วมดำเนินการ/ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับประโยชน์/ ร่วมติดตาม และ ประเมินผล

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในตำบลดอกกล้า ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ลักษณะการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	ระดับการมีส่วนร่วม (n=391)		
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ท่านได้ร่วมวิเคราะห์ความต้องการปัญหาข้อจำกัดและศักยภาพของท้องถิ่น	2.71	.76	ปานกลาง
2. ท่านได้ร่วมให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น	2.81	.95	ปานกลาง
3. ท่านได้มีส่วนร่วมประชุมเสนอความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	2.81	.99	ปานกลาง
4. ท่านได้มีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่นว่าต้องการอะไรในอนาคต จะไปถึงเป้าหมายได้อย่างไร	2.74	1.00	ปานกลาง
5. ท่านได้มีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ การผังเมืองปัญหาของท้องถิ่น	2.73	.99	ปานกลาง

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ลักษณะการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	ระดับการมีส่วนร่วม (n=391)		
	\bar{X}	S. D.	การแปลผล
6. ท่านได้มีส่วนร่วมตัดสินใจในการประชุมร่วมกันใน หมู่บ้านเลือกแนวทางในการแก้ไขปัญหาในตำบล	2.84	1.00	ปานกลาง
7. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการประชุมประชาคม ตำบล เลือกแนวทางในการแก้ไขปัญหาในตำบล	2.79	.99	ปานกลาง
8. ท่านได้ร่วมพิจารณาคัดเลือกโครงการ/กิจกรรม ที่จะดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของแนวทาง การพัฒนาที่เลือกมาใช้เป็นกรอบในการพัฒนา	2.83	1.06	ปานกลาง
9. ท่านได้ร่วมพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของปัญหา/ โครงการ/กิจกรรม/ ที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี	2.72	1.10	ปานกลาง
10. ท่านได้ร่วมเห็นชอบและอนุมัติการใช้แผนพัฒนา สามปี	2.80	1.30	ปานกลาง
ด้านการร่วมคิด/ร่วมตัดสินใจ	2.78	.85	ปานกลาง
11. ท่านได้ร่วมรวบรวมปัญหาสำคัญของท้องถิ่นเพื่อ เสนอความต้องการการสาธารณสุขชนและจัดลำดับ ความสำคัญของปัญหา	2.83	1.77	ปานกลาง
12. ท่านได้พบผู้บริหารของท้องถิ่นเพื่อร่วมชี้แจง วัตถุประสงค์ความสำคัญแนวทางการขั้นตอนใน การจัดทำแผนพัฒนาสามปี	2.81	.92	ปานกลาง
13. ท่านได้เข้าร่วมกับ อบต. ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น	2.80	1.03	ปานกลาง
14. ท่านได้เข้าร่วมประชุมการจัดทำแผนพัฒนาสามปีทุกครั้ง	2.78	1.07	ปานกลาง
15. ท่านได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนา อบต.	2.65	1.06	ปานกลาง
16. ท่านทราบขั้นตอนที่ต้องดำเนินการต่อไปหลัง เสนอโครงการ/กิจกรรม	2.65	1.02	ปานกลาง

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ลักษณะการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	ระดับการมีส่วนร่วม (n=391)		
	\bar{X}	S. D.	การแปลผล
17. ท่านได้ร่วมจัดเวทีประชาคมตำบล เพื่อรับฟัง ความคิดเห็นข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุง แผนพัฒนาสามปี	2.78	1.06	ปานกลาง
18. ท่านได้รับผลประโยชน์โดยตรงหรือโดยอ้อม จากแผนพัฒนาสามปี เช่น มีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีการศึกษา	2.81	.97	ปานกลาง
19. ท่านได้รับการศึกษาอบรม ทักษะศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มพูนวิสัยทัศน์ และแนวคิดเชิงรุก	2.78	1.08	ปานกลาง
ด้านร่วมดำเนินการ	2.76	.88	ปานกลาง
20. ท่านได้รับรางวัลหรือคำชมเชยเมื่อทำงานสำเร็จ ตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ	2.30	1.13	ปานกลาง
21. ท่านได้ค่าตอบแทนในการมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาสามปี	2.30	1.10	น้อย
22. ข้อเสนอแนะหรือปัญหาความเดือดร้อนที่ประชาชน เสนอได้รับการตอบรับให้มีการกำหนดในแผนงาน โครงการ/กิจกรรมและแนวทางแก้ไขปัญหาจาก อบต. อย่างดีและรวดเร็ว	2.52	1.19	ปานกลาง
ด้านร่วมรับผลประโยชน์	2.59	.94	น้อย
23. ท่านได้ร่วมทบทวนแผนงานโครงการทุกปี	2.40	.82	น้อย
24. ท่านได้เข้ามีส่วนร่วมในการตรวจสอบปฏิบัติงานของ อบต. ในการดำเนินงานต่าง ๆ ตามแผน/โครงการ	2.48	.94	น้อย
25. ท่านได้ร่วมประเมินสถานภาพการพัฒนาท้องถิ่น ปัจจุบัน เช่น การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค เป็นต้น	2.51	1.04	ปานกลาง

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ลักษณะการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	ระดับการมีส่วนร่วม (n=391)		
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
ด้านร่วมติดตามและประเมินผล	2.59	.94	น้อย

จากตาราง 4.2 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลคอกกล้า ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ด้านร่วมคิด/ ร่วมตัดสินใจ และด้านร่วมดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านร่วมดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านรับผลประโยชน์ และด้านร่วมติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับน้อย โดยด้านร่วมคิด/ร่วมตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (2.78) ส่วนด้านรับผลประโยชน์และร่วมติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (2.46)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตารางที่ 4.3 การวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น	เพศชาย (n=391)		เพศหญิง (n=391)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ด้านร่วมคิด	2.72	.83	2.80	.78	.98	.32
ด้านร่วมตัดสินใจ	2.79	.95	2.80	.98	.11	.90
ด้านร่วมดำเนินการ	2.76	.93	2.76	.84	.00	.99
ด้านร่วมรับผลประโยชน์	2.60	.93	2.57	.95	.35	.72
ด้านร่วมติดตามผลและ ประเมินผล	2.53	.85	2.41	.87	1.26	.20

จากตาราง 4.3 การทดสอบความแตกต่าง ของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมจำแนกตามเพศ พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามอายุ

ลักษณะการมีส่วนร่วม ในการจัดทำ แผนพัฒนาฯ	แหล่งความสำคัญ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ด้านร่วมคิด/ตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	11.82	3	3.94	5.55*	.001
	ภายในกลุ่ม	274.62	387	.71	-	-
	รวม	286.44	390	-	-	-
ด้านร่วมดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	14.07	3	4.69	6.72*	.000
	ภายในกลุ่ม	289.51	387	.74	-	-
	รวม	303.58	390	-	-	-
ด้านร่วมรับ ผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	14.11	3	4.70	5.42*	.001
	ภายในกลุ่ม	335.48	387	.86	335.48	387
	รวม	349.59	390	-	-	-
ด้านร่วมติดตามและ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	16.51	3	5.50	7.61*	.000
	ภายในกลุ่ม	279.70	387	.72	-	-
	รวม	296.21	390	-	-	-

*p<.05

จากตารางที่ 4.4 การทดสอบความแตกต่าง ของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยรวม จำแนกตามอายุ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่า ประชาชนที่มีอายุที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน เพื่อให้ทราบ ว่า กลุ่มอายุประเภทใดมีความสัมพันธ์ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่แตกต่างกันบ้าง ผู้ศึกษาจึงทำการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของ Fisher's Least Significant Difference (LSD) ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มช่วงอายุ
ที่มีการจำแนกอายุแตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมคิด/ร่วมตัดสินใจ

อายุ		18-29 ปี (2.51)	30-41 ปี (2.82)	42-53 ปี (2.96)	มากกว่า 53 ปี (3.09)
18-29 ปี	2.51	-	.30* (p=.01)	.18* (p=.21)	.58* (p=.00)
30-41 ปี	2.82	-	.12 (p=.01)	.27* (p=.21)	-
42-53 ปี	2.69	-	.40*	-	-
อายุมากกว่า 53 ปี	3.09	-	-	-	-

*p<.05

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ด้านร่วมคิดร่วมตัดสินใจ จำแนกตามกลุ่มอายุของประชาชน พบกลุ่มอายุที่มีการมีส่วนร่วมใน
การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความแตกต่างกันเป็นรายคู่ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

อายุ 18 - 29 ปี กับอายุ 30 - 41 ปี ประชาชนที่มีอายุ 18 - 29 ปี มีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่าอายุ 30 - 41 ปี ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

อายุ 18 - 29 ปี กับอายุมากกว่า 53 ปี ประชาชนที่มีอายุ 18 - 29 ปี มีส่วนร่วมใน
การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่าอายุ 53 ปี ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

อายุ 30 - 41 ปี กับอายุมากกว่า 53 ปี ประชาชนที่มีอายุ 30 - 41 ปี มีส่วนร่วมในการ
จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่า อายุมากกว่า 53 ปี ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

อายุ 42 - 53 ปี กับอายุมากกว่า 53 ปี ประชาชนที่มีอายุ 42 - 53 ปี มีส่วนร่วมในการ
จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่า อายุมากกว่า 53 ปี ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.6 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม ช่วงอายุที่มีการจำแนกอายุ แตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมดำเนินการ

อายุ	18-29 ปี (2.43)	30-41 ปี (2.78)	42-53 ปี (2.71)	มากกว่า 53 ปี (3.09)
18-29 ปี	2.43	-	.35*	.65*
		-	(p=.00)	(p=.00)
30-41 ปี	2.78	-	.07	.30*
		-	(p=.49)	(p=.01)
42-53 ปี	2.71	-	-	.38*
		-	-	(p=.00)
อายุมากกว่า 53 ปี	3.09	-	-	-

*p<.05

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านร่วมคิดร่วมดำเนินการ จำแนกตามกลุ่มอายุของประชาชน พบกลุ่มอายุที่มีการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความแตกต่างกันเป็นรายคู่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

อายุ 18 - 29 ปี กับอายุ 30 - 41 ปี ประชาชนที่มีอายุ 18 - 29 ปี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่าอายุ 30 - 41 ปี ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อายุ 18 - 29 ปี กับอายุ 42 - 53 ปี ประชาชนที่มีอายุ 18 - 29 ปี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่าอายุ 42 - 53 ปี ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อายุ 18 - 29 ปี กับอายุมากกว่า 53 ปี ประชาชนที่มีอายุ 18 - 29 ปี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่าอายุมากกว่า 53 ปี ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อายุ 30 - 41 ปี กับอายุมากกว่า 53 ปี ประชาชนที่มีอายุ 30 - 41 ปี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่าอายุมากกว่า 53 ปี ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อายุ 42 - 53 ปี กับอายุมากกว่า 53 ปี ประชาชนที่มีอายุ 42 - 53 ปี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่าอายุมากกว่า 53 ปี ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.7 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม ช่วงอายุที่มีการจำแนกอายุ แยกต่างเป็นรายคู่ ด้านร่วมรับผลประโยชน์

อายุ	18-29 ปี (2.24)	30-41 ปี (2.61)	42-53 ปี (2.55)	มากกว่า 53 ปี (2.91)
18-29 ปี	2.24	-	.37*	.30*
		-	(p=.00)	(p=.04)
30-41 ปี	2.61	-	.06	.29*
		-	(p=.60)	(p=.03)
42-53 ปี	2.55	-	-	.35*
		-	-	(p=.01)
อายุมากกว่า 53 ปี	2.91	-	-	-

*p<.05

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านร่วมรับผลประโยชน์ จำแนกตามกลุ่มอายุของประชาชน พบกลุ่มอายุที่มีการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความแตกต่างกันเป็นรายคู่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

อายุ 18 - 29 ปี กับอายุ 30 - 41 ปี ประชาชนที่มีอายุ 18 - 29 ปี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่าอายุ 30 - 41 ปี ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อายุ 18 - 29 ปี กับอายุ 42 - 53 ปี ประชาชนที่มีอายุ 18 - 29 ปี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่า อายุ 42 - 53 ปี ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อายุ 18 - 29 ปี มากกว่า 53 ปี ประชาชนที่มีอายุ 18 - 29 ปี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่า อายุมากกว่า 53 ปี ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อายุ 30 - 41 ปี อายุมากกว่า 53 ปี ประชาชนที่มีอายุ 30 - 41 ปี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่า อายุมากกว่า 53 ปี ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อายุ 42 - 53 ปี อายุมากกว่า 53 ปี ประชาชนที่มีอายุ 42 - 53 ปี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่า อายุมากกว่า 53 ปี ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.8 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม ช่วงอายุที่มีการจำแนกอายุ แตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมติดตามและประเมินผล

อายุ	18-29 ปี (2.13)	30-41 ปี (2.44)	42-53 ปี (2.47)	มากกว่า 53 ปี (2.85)
18-29 ปี	2.13	-	.30*	.71*
		-	(p=.01)	(p=.00)
30-41 ปี	2.44	-	.03	.41*
		-	(p=.72)	(p=.00)
42-53 ปี	2.47	-	-	.37*
		-	-	(p=.00)
อายุมากกว่า 53 ปี	2.85	-	-	-

*p<.05

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านร่วมด้านร่วมติดตามและประเมิน ผลจำแนกตามกลุ่มอายุของประชาชน พบกลุ่มอายุที่มีการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความแตกต่างกันเป็นรายคู่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

อายุ 18 - 29 ปี กับอายุ 30 - 41 ปี ประชาชนที่มีอายุ 18 - 29 ปี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่าอายุ 30 - 41 ปี ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อายุ 18 - 29 ปี กับอายุ 42 - 53 ปี ประชาชนที่มีอายุ 18 - 29 ปี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่าอายุ 42 - 53 ปี ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อายุ 18 - 29 ปี กับอายุมากกว่า 53 ปี ประชาชนที่มีอายุ 18 - 29 ปี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่าอายุมากกว่า 53 ปี ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อายุ 30 - 41 ปี กับอายุมากกว่า 53 ปี ประชาชนที่มีอายุ 30 - 41 ปี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่าอายุมากกว่า 53 ปี ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อายุ 42 - 53 ปี กับอายุมากกว่า 53 ปี ประชาชนที่มีอายุ 42 - 53 ปี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่าอายุมากกว่า 53 ปี ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
จำแนกตามระดับการศึกษา

ลักษณะการมีส่วนร่วม ในการจัดทำ แผนพัฒนาฯ	แหล่งความสำคัญแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ด้านร่วมคิด/ตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	5.84	3	1.94	2.68*	.04
	ภายในกลุ่ม	284.61	387	.72	-	-
	รวม	290.45	390	-	-	-
ด้านร่วมดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	2.20	3	.73	.94	.41
	ภายในกลุ่ม	301.37	387	.77	-	-
	รวม	303.57	390	-	-	-

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ลักษณะการมีส่วนร่วม	แหล่งความสำคัญแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ						
ด้านร่วมรับ ผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	3.49	3	1.16	1.30	.27
	ภายในกลุ่ม	346.11	387	.86	-	-
	รวม	349.60	390	-	-	-
ด้านร่วมติดตามและ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	3.97	3	1.32	1.75	.15
	ภายในกลุ่ม	279.27	387	.75		
	รวม	283.24	390			

*p<.05

จากตารางที่ 4.9 การทดสอบความแตกต่าง ของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยรวม จำแนกตามการศึกษา พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันในด้านความคิดร่วมตัดสินใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านร่วมดำเนินการ ด้านผลประโยชน์ และด้านร่วมการติดตามและประเมินผลมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน เพื่อให้ทราบว่ากลุ่มอาชีพประเภทใดมีความสัมพันธ์ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่แตกต่างกันบ้าง ผู้ศึกษาจึงทำการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของ Fisher's Least Significant Difference (LSD) ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.10 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มช่วงการศึกษา
ที่มีการจำแนกระดับการศึกษาที่ แตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมคิด/ร่วมตัดสินใจ

ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา (2.88)	มัธยมศึกษาหรือ เทียบเท่า (2.76)	ปริญญาตรี (2.69)	ปริญญาโท (3.48)
ประถมศึกษา	(2.88)	-	.11 (p=.01)	.19 (p=.21)
มัธยมศึกษาหรือ เทียบเท่า	(2.76)	-	-	.07 (p=.46)
ปริญญาตรี	(2.69)	-	-	.79* (p=.01)
ปริญญาโท	(3.48)	-	-	-

*p<.05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านร่วมคิดร่วมตัดสินใจ จำแนกตามกลุ่มระดับการศึกษาของประชาชน พบกลุ่มระดับการศึกษาที่มีการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความแตกต่างกันเป็นรายคู่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

ระดับการศึกษามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า กับระดับการศึกษาปริญญาโท ประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่า ระดับปริญญาโท ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระดับการศึกษาปริญญาตรีกับระดับการศึกษาระดับปริญญาโท ประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่า ระดับปริญญาโท ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา
ท้องถิ่น จำแนกตามอาชีพ

ลักษณะการมีส่วนร่วม ในการจัดทำ แผนพัฒนาฯ	แหล่งความสำคัญแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ด้านร่วมคิด/ตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	7.19	4	1.79	2.48*	.04
	ภายในกลุ่ม	279.25	386	.72	-	-
	รวม	286.44	390	-	-	-
ด้านร่วมดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	10.13	4	2.53	3.33*	.01
	ภายในกลุ่ม	293.45	386	.76	-	-
	รวม	303.58	390	-	-	-
ด้านร่วมรับ ผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	8.29	4	2.07	2.34	.05
	ภายในกลุ่ม	341.30	386	.88	-	-
	รวม	349.59	390	-	-	-
ด้านร่วมติดตามและ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	7.50	4	1.87	2.50*	.04
	ภายในกลุ่ม	288.71	386	.74	-	-
	รวม	296.21	390	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.11 การทดสอบความแตกต่าง ของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่น โดยรวม จำแนกตามอาชีพ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่า
ประชาชนที่มีอาชีพที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน
ในด้านร่วมคิด/ ร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมดำเนินการ และด้านร่วมติดตามและประเมินผล อย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านร่วมรับผลประโยชน์ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา
ท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน เพื่อให้ทราบว่า กลุ่มอาชีพประเภทใดมีความสัมพันธ์ในการมีส่วนร่วมของ
ประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่แตกต่างกันบ้าง ผู้ศึกษาจึงทำการทดสอบความ
แตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของ Fisher's Least Significant Difference (LSD) ปรากฏผลดัง
ตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.12 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 กลุ่มอาชีพ
ที่มีการจำแนกอาชีพ แตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมคิด/ร่วมตัดสินใจ

อาชีพ	เกษตรกรรม (2.91)	รับจ้าง (2.80)	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ (2.81)	ธุรกิจส่วนตัว (2.70)	อื่นๆ (2.36)	
เกษตรกรรม	2.91	-	.10 (p=.35)	.10 (p=.43)	.21 (p=.11)	.54 (p=.00)
รับจ้าง	2.80	-	-	.00 (p=.95)	.10 (p=.41)	.43* (p=.01)
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	2.81	-	-	-	.11 (p=.42)	.44* (p=.01)
ธุรกิจส่วนตัว	2.70	-	-	-	-	.33 (p=.08)
อื่น ๆ	2.36	-	-	-	-	-

*p<.05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านร่วมคิด/ ร่วมตัดสินใจ จำแนกตามอาชีพของประชาชน พบกลุ่มอาชีพที่มีการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความแตกต่างกันเป็นรายคู่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

อาชีพเกษตรกรรม กับอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มากกว่า อาชีพอื่น ๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาชีพรับจ้าง กับอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มากกว่า อาชีพอื่น ๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ กับอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มากกว่า อาชีพอื่น ๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.13 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 กลุ่มอาชีพ
ที่มีการจำแนกอาชีพที่แตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมดำเนินการ

อาชีพ	เกษตรกรรม (2.91)	รับจ้าง (2.80)	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ (2.81)	ธุรกิจส่วนตัว (2.68)	อื่นๆ (2.29)
เกษตรกรรม	2.91	- .07 (p=.51)	.21 (p=.09)	.23 (p=.09)	.62* (p=.00)
รับจ้าง	2.80	-	- .14 (p=.26)	.15 (p=.23)	.54* (p=.00)
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	2.81	-	-	.01 (p=.91)	.40* (p=.03)
ธุรกิจส่วนตัว	2.68	-	-	-	.38* (p=.04)
อื่นๆ	2.29	-	-	-	-

*p<.05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ด้านร่วมคิดร่วมดำเนินการ จำแนกตามอาชีพของประชาชน พบกลุ่มอาชีพที่มีส่วนร่วมในการ
จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความแตกต่างกันเป็นรายคู่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

อาชีพเกษตรกรรม กับอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีส่วนร่วม
ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มากกว่า อาชีพอื่น ๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05

อาชีพรับจ้าง กับอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง มีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่น มากกว่า อาชีพอื่น ๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ กับอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ/
รัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มากกว่า อาชีพอื่น ๆ ซึ่งมีความแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาชีพธุรกิจส่วนตัว กับอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีส่วน
ร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มากกว่า อาชีพอื่น ๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติ .05

ตารางที่ 4.14 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 กลุ่มอาชีพ
ที่มีการจำแนก อาชีพที่แตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมติดตามและประเมินผล

อาชีพ		เกษตรกร (2.61)	รับจ้าง (2.53)	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ (2.28)	ธุรกิจส่วนตัว (2.47)	อื่นๆ (2.18)
เกษตรกร	2.61	-	.08 (p=.48)	.32* (p=.01)	.13 (p=.32)	.43* (p=.01)
รับจ้าง	2.53	-	-	.24 (p=.05)	.05 (p=.68)	.34* (p=.05)
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2.28	-	-	-	.09 (p=.18)	.10* (p=.58)
ธุรกิจส่วนตัว	2.47	-	-	-	-	.29 (p=.04)
อื่นๆ	2.18	-	-	-	-	-

*p<.05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านร่วมคิดร่วมติดตามและประเมินผล จำแนกตามกลุ่มอาชีพของประชาชน พบกลุ่มอาชีพที่มีการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความแตกต่างกันเป็นรายคู่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

อาชีพเกษตรกร กับอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ ประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มากกว่า อาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาชีพเกษตรกร กับอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มากกว่า อาชีพอื่น ๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา
ท้องถิ่น จำแนกสถานภาพทางครอบครัว

ลักษณะการมีส่วนร่วม ในการจัดทำ แผนพัฒนาฯ	แหล่งความสำคัญแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ด้านร่วมคิด/ตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	4.70	3	1.56	215	.09
	ภายในกลุ่ม	281.74	387	.72	-	-
	รวม	286.44	390	-	-	-
ด้านร่วมดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	7.34	3	2.44	3.20*	.02
	ภายในกลุ่ม	296.23	387	.76	-	-
	รวม	303.58	390	-	-	-
ด้านร่วมรับ ผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	6.03	3	2.01	2.26	.08
	ภายในกลุ่ม	341.56	387	.88	-	-
	รวม	347.59	390	-	-	-
ด้านร่วมติดตามและ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	10.60	3	3.53	4.79*	.00
	ภายในกลุ่ม	285.61	387	.73	-	-
	รวม	296.21	390	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.15 การทดสอบความแตกต่าง ของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่น โดยรวม จำแนกตามสถานภาพทางครอบครัว พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 ซึ่งหมายความว่าประชาชนที่มีสถานภาพทางครอบครัวที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน ในด้านร่วมดำเนินการ และด้านร่วมติดตามและประเมินผล อย่างมี
นัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนด้านร่วมคิด/ร่วมตัดสินใจ และด้านร่วมรับผลประโยชน์ มีส่วนร่วมใน
การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่ไม่แตกต่างกัน เพื่อให้ทราบ ว่า กลุ่มอาชีพประเภทใดมีความสัมพันธ์
ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่แตกต่างกันบ้าง ผู้ศึกษาจึงทำการ
ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของ Fisher's Least Significant Difference (LSD)
ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.16 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มสถานภาพทางครอบครัวที่มีการจำแนกสถานภาพทางครอบครัวแตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมการดำเนินการ

สถานภาพทางครอบครัว	โสด (2.58)	สมรส (2.84)	หย่าร้าง (3.00)	อื่นๆ (2.83)
โสด	2.58	-	.25* (p=.00)	.41* (p=.02)
สมรส	2.84	-	-	.16 (p=.35)
หย่าร้าง	3.00	-	-	.17 (p=.57)
อื่นๆ	2.83	-	-	-

*p<.05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านร่วมคิดร่วมดำเนินการ จำแนกตามสถานภาพทางครอบครัวของประชาชน พบกลุ่มสถานภาพทางครอบครัวที่มีการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความแตกต่างกันเป็นรายคู่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

สถานภาพโสด กับสถานภาพสมรส ประชาชนที่มีสถานภาพโสด มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่า สถานภาพสมรส ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สถานภาพโสด กับสถานภาพหย่าร้าง ประชาชนที่มีสถานภาพโสด มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่า สถานภาพหย่าร้าง ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.17 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มสถานภาพทางครอบครัว ที่มีการจำแนกสถานภาพทางครอบครัวแตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมติดตามและประเมินผล

สถานภาพทางครอบครัว	โสด (2.26)	สมรส (2.55)	หย่าร้าง (2.61)	อื่นๆ (2.91)	
โสด	2.26	-	.29* (p=.00)	.35* (p=.04)	.65 (p=.01)
สมรส	2.55	-	-	.06 (p=.71)	.36 (p=.15)
หย่าร้าง	2.61	-	-	-	.29 (p=.31)
อื่น ๆ	2.91	-	-	-	-

*p<.05

จากตารางที่ 4.17 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านคิดร่วมติดตามและประเมินผล จำแนกตามสถานภาพทางครอบครัวของประชาชน พบกลุ่มสถานภาพทางครอบครัวที่มีการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความแตกต่างกันเป็นรายคู่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05 ดังนี้

สถานภาพโสด กับสถานภาพสมรส ประชาชนที่มีสถานภาพโสด มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่า สถานภาพสมรส ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

สถานภาพโสด กับสถานภาพหย่าร้าง ประชาชนที่มีสถานภาพโสด มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่า สถานภาพหย่าร้าง ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา
ท้องถิ่น จำแนกตามตำแหน่งในชุมชน

ลักษณะการมีส่วนร่วม ในการจัดทำ แผนพัฒนาฯ	แหล่งความสำคัญแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ด้านร่วมคิด/ตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	9.94	3	3.31	4.63	.00
	ภายในกลุ่ม	276.51	387	.71	-	-
	รวม	286.45	390	-	-	-
ด้านร่วมดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	23.83	3	7.94	10.99*	.00
	ภายในกลุ่ม	279.75	387	.72	-	-
	รวม	303.58	390	-	-	-
ด้านร่วมรับ ผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	22.95	3	7.65	9.06*	.00
	ภายในกลุ่ม	326.64	387	.84	-	-
	รวม	349.59	390	-	-	-
ด้านร่วมติดตามและ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	21.18	3	7.06	9.93*	.00
	ภายในกลุ่ม	275.03	387	.71	-	-
	รวม	296.21	390	-	-	-

*p<.05

จากตารางที่ 4.18 การทดสอบความแตกต่าง ของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่น โดยรวม จำแนกตามตำแหน่งในชุมชน พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ซึ่งหมายความว่าประชาชนที่มีตำแหน่งในชุมชนที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เพื่อให้ทราบว่า กลุ่มอาชีพประเภทใด
มีความสัมพันธ์ในการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่แตกต่างกันบ้าง
ผู้ศึกษาจึงทำการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของ Fisher's Least Significant
Difference (LSD) ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.19 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มตำแหน่งในชุมชน
ที่มีการจำแนกตำแหน่งในชุมชน แตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมคิด/ร่วมตัดสินใจ

ตำแหน่งในชุมชน	ประชาชน (2.72)	ผู้นำชุมชน เช่นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน, ส.อบต. (3.06)	กรรมการชุมชน/ ประชาคม (3.37)	อื่นๆ (2.83)
ประชาชน	2.72	-	.33 (p=.06)	.10 (p=.16)
ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน, ส.อบต.	3.06	-	.30 (p=.23)	.23 (p=.32)
กรรมการชุมชน/ ประชาคม	3.37	-	-	.54* (p=.02)
อื่นๆ	2.83	-	-	-

*p<.05

จากตารางที่ 4.19 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ด้านร่วมคิด/ร่วมตัดสินใจ จำแนกตามตำแหน่งในชุมชนของประชาชน พบกลุ่มตำแหน่งในชุมชน
ที่มีการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีความแตกต่างกันเป็นรายคู่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 ดังนี้

ประชาชน กับกรรมการชุมชน/ประชาคม โดยประชาชนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่า ตำแหน่งกรรมการชุมชน/ประชาคม ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประชาชน กับตำแหน่งชุมชนอื่นๆ โดยประชาชนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่า ตำแหน่งชุมชนอื่นๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

ตารางที่ 4.20 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มตำแหน่งในชุมชน
ที่มีการจำแนกตำแหน่งในชุมชน แตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมดำเนินการ

ตำแหน่งในชุมชน	ประชาชน (2.67)	ผู้นำชุมชน เช่นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน, ส.อบต. (3.47)	กรรมการชุมชน/ ประชาคม (3.35)	อื่น ๆ (2.69)
ประชาชน	2.67	-	.79* (p=.00)	.01 (p=.92)
ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน, ส.อบต.	3.47	-	-	.01 (p=.95)
กรรมการชุมชน/ ประชาคม	3.45	-	-	.76* (p=.02)
อื่นๆ	2.69	-	-	-

*p<.05

จากตารางที่ 4.20 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ด้านร่วมดำเนินการ จำแนกตามตำแหน่งในชุมชนของประชาชน พบกลุ่มตำแหน่งในชุมชนที่มี
การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความแตกต่างกันเป็นรายคู่มีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 ดังนี้

ประชาชน กับผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. โดยประชาชนที่มีส่วน
ร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่า ตำแหน่งผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก
อบต. ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประชาชน กับกรรมการชุมชน/ประชาคม โดยประชาชนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่า ตำแหน่งกรรมการชุมชน/ประชาคม ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. กับตำแหน่งอื่น ๆ โดยผู้นำชุมชน เช่น
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. ที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มากกว่า ตำแหน่งอื่น
ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรรมการชุมชน/ประชาคม กับตำแหน่งอื่น ๆ โดยกรรมการชุมชน/ประชาคม มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มากกว่าตำแหน่งอื่น ๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.21 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มตำแหน่งในชุมชนที่มีการจำแนกตำแหน่งในชุมชน แตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมรับผลประโยชน์

ตำแหน่งในชุมชน	ประชาชน (2.51)	ผู้นำชุมชน เช่นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน,ส.อบต. (3.11)	กรรมการชุมชน/ ประชาชาคม (3.43)	อื่น ๆ (2.43)
ประชาชน	2.51	-	.59* (p=.00)	.91* (p=.00)
ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน, ส.อบต.	3.11	-	-	.31 (p=.26)
กรรมการชุมชน/ ประชาคม	3.43	-	-	.67* (p=.00)
อื่น ๆ	2.43	-	-	.99 (p=.00)

*p<.05

จากตารางที่ 4.21 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านร่วมรับผลประโยชน์ จำแนกตามตำแหน่งในชุมชนของประชาชน พบกลุ่มตำแหน่งในชุมชนที่มีการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความแตกต่างกันเป็นรายคู่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

ประชาชน กับผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. โดยประชาชนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่า ตำแหน่งผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประชาชน กับกรรมการชุมชน/ประชาคม โดยประชาชนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่า ตำแหน่งกรรมการชุมชน/ประชาคม ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. กับตำแหน่งอื่น ๆ โดยผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. ที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มากกว่า ตำแหน่งอื่น ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรรมการชุมชน/ประชาคม กับตำแหน่งอื่น ๆ โดยกรรมการชุมชน/ประชาคม มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มากกว่าตำแหน่งอื่น ๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.22 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มตำแหน่งในชุมชน ที่มีการจำแนกตำแหน่งในชุมชน แตกต่างกันเป็นรายคู่ ด้านร่วมติดตามและประเมินผล

ตำแหน่งในชุมชน	ประชาชน (2.38)	ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน, ส.อบต. (2.88)	กรรมการชุมชน/ ประชาชาคม (3.33)	อื่น ๆ (2.44)
ประชาชน	2.38	-	.49* (p=.00)	.94* (p=.00)
ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน, ส.อบต.	2.88	-	-	.44 (p=.08)
กรรมการชุมชน/ ประชาคม	3.33	-	-	.88 (p=.00)
อื่นๆ	2.44	-	-	-

*p<.05

จากตารางที่ 4.22 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านร่วมติดตามและประเมินผล จำแนกตามตำแหน่งในชุมชนของประชาชน พบกลุ่มตำแหน่งในชุมชน ที่มีการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความแตกต่างกันเป็นรายคู่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

ประชาชน กับผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. โดยประชาชนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่า ตำแหน่งผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประชาชน กับกรรมการชุมชน/ประชาคม โดยประชาชนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่า ตำแหน่งกรรมการชุมชน/ประชาคม ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรรมการชุมชน/ประชาคม กับตำแหน่งอื่น ๆ โดยกรรมการชุมชน/ประชาคม มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มากกว่าตำแหน่งอื่น ๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.23 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านสังคมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

ปัจจัยทางด้านสังคม	ลักษณะการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	
	Person Correlatio	P
การมีส่วนร่วมร่วมคิดร่วมทำ	.24*	.00
ความคาดหวังในผลประโยชน์	.56*	.00

*p<.05

จากตารางที่ 4.23 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ปัจจัยด้านสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 4.24 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน	สถิติที่ใช้
1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน		
1.1 เพศที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน	t - test
1.2 อายุที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน	เป็นไปตามสมมติฐาน	One Way ANOVA
1.3 ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน	One Way ANOVA
1.4 อาชีพที่แตกต่างกันมีการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน	เป็นไปตามสมมติฐาน	One Way ANOVA
1.5 สถานภาพครอบครัวที่แตกต่างกันมีประสิทธิผลองค์การแตกต่างกัน	เป็นไปตามสมมติฐาน	One Way ANOVA
1.6 ตำแหน่งในชุมชนที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน	เป็นไปตามสมมติฐาน	One Way ANOVA
2. ปัจจัยทางด้านสังคมกับมีความสัมพันธ์ส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	เป็นไปตามสมมติฐาน	Pearson Correlation

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วน ตำบลคอกกล้า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลคอกกล้า จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส และตำแหน่งในชุมชน
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนพัฒนาสามปี) ขององค์การบริหารส่วนตำบลคอกกล้า
3. เพื่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ผลการศึกษาสามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. สรุปผล

1.1 ลักษณะข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลทั่วไป

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.3 เพศชายคิดเป็นร้อยละ 43.7 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 30 – 41 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.7 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 45.5 รองลงมาเป็นระดับการปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 31.5 ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 30.4 รองลงมาคือ อาชีพเกษตรกรกรรม มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 54.4 และตำแหน่งในชุมชนส่วนใหญ่เป็นประชาชน คิดเป็นร้อยละ 81.3

1.2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนพัฒนาสามปี)

จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลคอกกล้า ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนพัฒนาสามปี) ด้านร่วมคิด/ ตัดสินใจ ($\bar{x} = 2.78$) ด้านร่วมดำเนินการ ($\bar{x} = 2.76$) อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{x} = 2.59$) และด้านร่วมติดตาม

และประเมินผล ($\bar{x} = 2.46$) อยู่ในระดับน้อย โดยด้านร่วมตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 2.79$) และด้านร่วมติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 2.46$)

1.3 ระดับความคาดหวังในผลประโยชน์การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนพัฒนาสามปี) ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า

จากการศึกษาพบว่า ความคาดหวังในผลประโยชน์การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีโดยรวม และรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x} = 3.12$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า การได้รับประโยชน์ เช่น ด้านสาธารณูปโภค สาธารณูการ การศึกษา สาธารณสุข ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 3.34$) และการดำเนินงานของสมาชิกสภา อบต. สามารถดำเนินการตามแผนพัฒนาได้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 2.95$)

2. อภิปรายผล

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลดอกกล้าในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนพัฒนาสามปี) ด้านร่วมคิด/ ร่วมตัดสินใจ และด้านร่วมดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับน้อย ซึ่งจะเห็นได้ว่าการร่วมรับผลประโยชน์และติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนยังไม่มีส่วนร่วมในการสรุปผลงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งหากองค์การบริหารส่วนตำบลยอมรับบทบาทให้อำนาจ และหน้าที่แก่ประชาชนในตำบล ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในเรื่องการกำหนดแผนงาน โครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล เพราะหากประชาชนได้รับการส่งเสริมให้แสดงถึงบทบาท หน้าที่และการปฏิบัติงาน ในด้านต่าง ๆ เช่น การเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแผนงาน การกำหนดแผนและโครงการพื้นฐานในการพัฒนาหมู่บ้านและตำบล เป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น เพราะจะทำให้ประชาชนมีหน้าที่ร่วมกับคณะกรรมการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สากล ภู่อันเงิน (2548) ได้การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลหนองใหญ่ อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล” ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้านมากที่สุด และเป็นกรรมการกลุ่มอาชีพน้อยที่สุดมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมอยู่ในระดับกลาง เช่นกัน และสุกชัช ตรีทศ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาเรื่อง

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองชลบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลดอกคำ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส และตำแหน่งในชุมชน ผลการศึกษา พบว่า อายุ อาชีพ สถานภาพ และตำแหน่ง ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดาวรรณ มีบัว (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบลในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบลในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้ประสิทธิสัมพันธของเพียร์สัน พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก ความรู้ในหลักการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ อบต. ทักษะติดต่อ การปกครองท้องถิ่นรูปแบบ อบต. อุดมการณ์ประชาธิปไตย แหล่งข้อมูลข่าวสาร การเมืองที่ได้รับ การติดตามเนื้อหาข่าวสารการเมือง ตำแหน่งหรือหน้าที่ด้านการพัฒนา การร่วมกระทำกิจกรรมการพัฒนา และการได้รับการอบรมในงานพัฒนา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบลในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบลในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน พบว่า ทักษะการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ อบต. การได้รับการอบรมในงานพัฒนา ความรู้ในหลักการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ อบต. อายุ สถานภาพสมรส มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบล ในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับ สุขชัย ตรีเทศ (2547) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองชลบุรีอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และรายได้ ที่แตกต่างกัน เป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาล ยกเว้นปัจจัยด้านอาชีพจากการทดสอบความแตกต่างรายคู่พบว่าอาชีพมีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาล เช่นเดียวกับ บุญชู ถนอมกล่อม (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.): ศึกษาเฉพาะกรณี อบต. คลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานใน อบต. และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ อบต. ต่างกัน มีส่วนร่วมในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน และประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีส่วนร่วมในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน

ในส่วนของการเปรียบเทียบในด้านเพศ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ สิ้นธุอุทัย (2550) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลมะรุค อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภชัย ตรีทศ (2547) ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และรายได้ที่แตกต่างกัน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาล ยกเว้นปัจจัยด้านอาชีพซึ่งจากการทดสอบความแตกต่างรายคู่พบว่าอาชีพมีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเช่นเดียวกับ บุญชู ถนอมกล่อม (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.): ศึกษาเฉพาะกรณี อบต.คลองสาม อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่าประชาชนมีรายได้ ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานใน อบต. และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ อบต. ต่างกัน มีส่วนร่วมในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ต่างกัน และประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีส่วนร่วมในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน

3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดาวรรณ มีบัว (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบลในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบลในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน คือ เพศ อายุระดับการศึกษา อาชีพหลัก ความรู้ในหลักการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ อบต. ทักษะคิดต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ อบต. อุดมการณ์ประชาธิปไตย แหล่งข้อมูลข่าวสารการเมืองที่ได้รับ การติดตามเนื้อหาข่าวสารการเมือง ตำแหน่งหรือหน้าที่ด้านการพัฒนา การร่วมกระทำกิจกรรมการพัฒนา และการได้รับการอบรมในงานพัฒนา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบลในการวางแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน พบว่า ทักษะคิดต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ อบต. การได้รับการอบรม

ในงานพัฒนา ความรู้ในหลักการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ อบต. อายุ สถานภาพสมรส มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบลในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาที่พบปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกลำ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดร้อยเอ็ด มีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีนโยบายการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น
2. ควรมีนโยบายการส่งเสริมปัจจัยด้านบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น
3. ควรให้ความสำคัญในการนำข้อมูลที่เป็นจริง สอดคล้องกับสภาพปัญหาของชุมชน/หมู่บ้าน และความต้องการของประชาชนมาบรรจุในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
4. ควรนำระบบสารสนเทศมาใช้กระบวนการจัดทำแผน การติดตาม และการประเมินผล ซึ่งจะช่วยให้กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน มีความรวดเร็ว และง่ายต่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ควรมีการจัดประชุมประชาคมเป็นประจำทุกเดือนแบบสัญจรเพื่อรับฟังความคิดเห็นและแก้ไขปัญหาของประชาชนในชุมชน/หมู่บ้าน
2. ควรมีระบบการประชาสัมพันธ์เปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง และหลากหลายช่องทาง เช่น แผ่นพับ วารสาร และการจัดทำเว็บไซต์ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูล ได้สะดวก และรวดเร็วทั่วถึง
3. การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งก่อนและหลังการดำเนินงานให้ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึง
4. ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นในการบริหารจัดการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้การทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชน

3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่นำระบบการพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมมาใช้ เพื่อเป็นข้อมูลมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแบบการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น แบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่อไป
2. ควรศึกษาการนำรูปแบบการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกัน เพื่อจะได้หารูปแบบที่เหมาะสมไปใช้
3. ควรศึกษาวิจัยการจัดทำแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วมในส่วนของผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และกลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มอื่น ๆ ที่มีบทบาทในการนำในแต่ละชุมชน รวมทั้งส่วนของกระผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะสามารถนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาตำบลที่นำไปสู่การปฏิบัติจริง
4. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมหรือศักยภาพในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสามารถให้บริการแก่ประชาชนและตอบสนองต่อความต้องการได้ตรงตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งสามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้อย่างดี

บรรณานุกรม

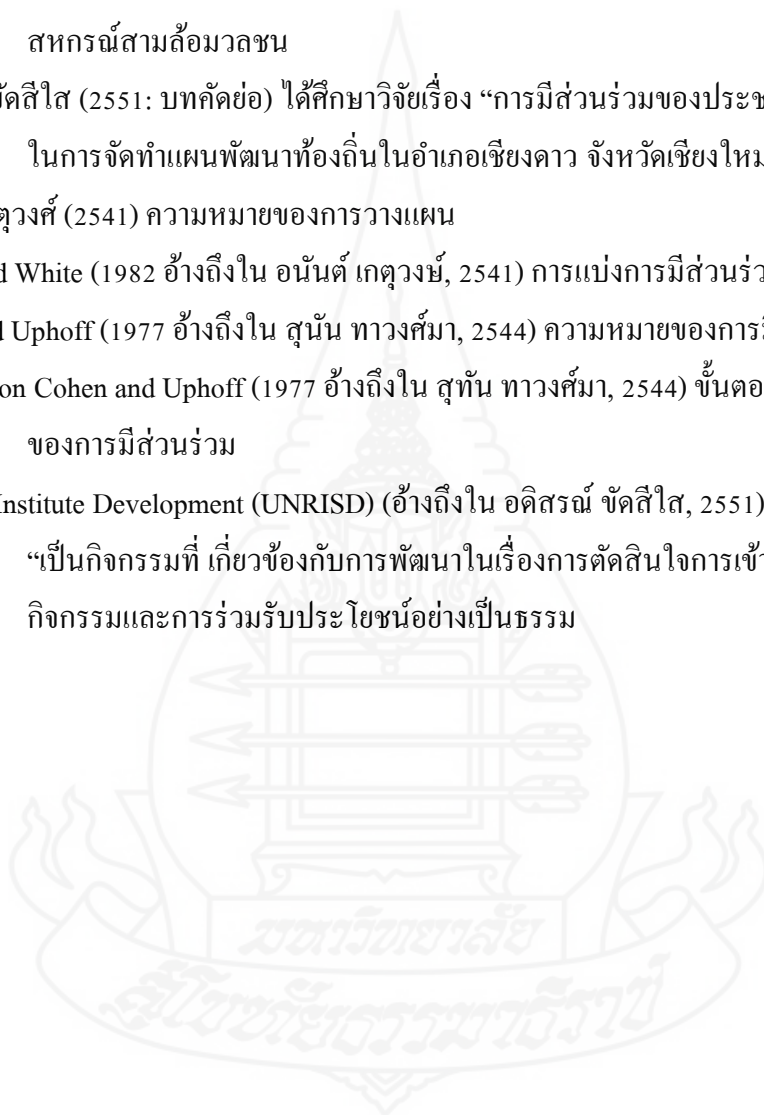

บรรณานุกรม

- กิตติศักดิ์ ชีวาสัจจาสกุล (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.): ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี
- กริชกมล เหล่าอรรค (2550) บทบาทของเทศบาลตำบลหัวขวางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น การศึกษาค้นคว้าอิสระ
- หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546) ข้อจำกัดในการวางแผน
- กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร (กพร.) “คพ. กับการมีส่วนร่วมของประชาชน”
- โกวิท พวงงาม (2549) มิติใหม่การปกครองท้องถิ่นไทย วิสัยทัศน์กระจายอำนาจและการบริหารงานท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร เสมารธรรม
- โกวิท พวงงาม, และธีรเดช ฉายอรุณ (2543) ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของประชาชนในการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานแบบกระจายอำนาจ
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- ขนิษฐา ศรีนนท์ (ม.ป.ม.) การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี
- จุไรลักษณ์ จิตรสหาย (2548) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเป่า อำเภอตระกานพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี การศึกษาค้นคว้าอิสระ
- หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- เจนจิรา สุคำภา (2547) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา การศึกษาค้นคว้าอิสระ หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ชมพู โกศิรัมย์ (2553) “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชนบทพิสูจน์ความจริง”
- www.dlibrary.spu.ac.th. (12 พฤษภาคม 2553)
- ชัยยศ ทะไกรราช (2552) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนหมู่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
- การศึกษาค้นคว้าอิสระ หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

- คาราณี ศรีจันทร์อ่อน (2543) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาเทศบาล
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยบูรพา
- นภสร รังสิมันต์รัตน์ (2547) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหาร
ท้องถิ่น: (อบต.): ศึกษาเฉพาะกรณี อบต.คลองสาม อำเภอคลองหลวง
จังหวัดปทุมธานี
- น้ำฝน สมศรีนิวล (2547) การมีส่วนร่วมของประชาคมตำบลในการดำเนินการสาธารณะ
ด้านโครงการพื้นฐาน เขตพื้นที่อำเภอนางรอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์
การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- บุญชู ถนอมกล่อม (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน
ในองค์การบริหารส่วนตำบล
- บุรณี ศุภศิลป์ (2547) ทำการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาท
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาคุณภาพชีวิต อำเภอวังน้ำเขียว
จังหวัดนครราชสีมา
- บุญเทียม จันสุข (2546) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล
ตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสยจังหวัดกาฬสินธุ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ปรีดา เจษฎาวรางกุล (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนา
ชุมชน: ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
- ประพันธ์ วรรณบวร (2543) การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา
รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- พี.พี.เลค เบรอดัน และ เดล.เอ. เฮนนิ่ง (อ้างถึงในอนันต์ เกตุวงศ์ 2541) ความหมายของการวางแผน
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 282 “ภายในบังคับมาตรา 1 รัฐ
จะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์
ของประชาชนในท้องถิ่น”

- สากล ภูษันเงิน (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลม่วงหวาน
อำเภอโนนน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น
- สุภาภรณ์ สุดวาริ (2548) ทำการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของสมาชิกที่มีต่อการบริหาร
สหกรณ์สามล้อมวลชน จำกัด กรุงเทพมหานคร
- _____ . (2548) ทำการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของสมาชิกที่มีต่อการบริการ
สหกรณ์สามล้อมวลชน
- อดิสรณ์ ชัดสีใส (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
- อนันต์ เกตุวงศ์ (2541) ความหมายของการวางแผน
- Bryant and White (1982 อ้างถึงใน อนันต์ เกตุวงศ์, 2541) การแบ่งการมีส่วนร่วม
- Cohen and Uphoff (1977 อ้างถึงใน สุนัน ทาวงศ์มา, 2544) ความหมายของการมีส่วนร่วม
- Participation Cohen and Uphoff (1977 อ้างถึงใน สุทัน ทาวงศ์มา, 2544) ขั้นตอน
ของการมีส่วนร่วม
- Research Institute Development (UNRISD) (อ้างถึงใน อดิสรณ์ ชัดสีใส, 2551) ความหมาย
“เป็นกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในเรื่องการตัดสินใจการเข้าร่วมดำเนิน
กิจกรรมและการร่วมรับประโยชน์อย่างเป็นธรรม

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบราชสันตติวงศ์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลคอกกล้า อำเภอชุมพวง จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้น เพื่อประโยชน์ในการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช

2. ข้อมูลในแบบสอบถามฉบับนี้ผู้วิจัยถือเป็นความลับ

3. ขอความร่วมมือท่านกรุณาตอบคำถามให้ครบ

4. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนพัฒนาสามปี) แบ่งออกเป็น การร่วมคิด/ร่วมตัดสินใจ/ร่วมดำเนินการ/ร่วมรับผลประโยชน์/ร่วมติดตามและ ประเมินผล

ตอนที่ 3 การแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในระดับการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนพัฒนาสามปี)

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นายไพบุลย์ ศรีประคู้

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช

ตอนที่ 1. ข้อมูลทางด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (โปรดทำเครื่องหมาย \checkmark หน้าคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง)

1. เพศ หญิง ชาย
2. อายุ 18-29 ปี 30-41 ปี 42-53 ปี 53 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษาสูงสุด ประถมศึกษา มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า ปริญญาตรี ปริญญาโท
4. อาชีพ เกษตรกรรม รับจ้าง รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว อื่นๆ
5. สถานทางครอบครัว โสด สมรส หย่าร้าง อื่นๆ
6. ตำแหน่งในชุมชน ประชาชน ผู้นำชุมชน กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ส.อบต. กรรมการชุมชน อื่นๆ

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนพัฒนาสามปี) (โปรดทำเครื่องหมาย \checkmark ในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของท่าน)

ระดับความพึงพอใจ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย และ 1 = น้อยที่สุด

ประเด็นการมีส่วนร่วม (การร่วมคิดตัดสินใจ)	5	4	3	2	1	N/A
1. ท่านได้มีส่วนร่วมวิเคราะห์ความต้องการปัญหาข้อจำกัด และศักยภาพของท้องถิ่น						
2. ท่านได้มีส่วนร่วมให้คำปรึกษาหรือเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น						
3. ท่านได้มีส่วนร่วมประชุมเสนอความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น						
4. ท่านได้มีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่นว่า ต้องการอะไรในอนาคต และจะไปถึงเป้าหมายได้อย่างไร						
5. ท่านได้มีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ การผังเมืองปัญหาของท้องถิ่น						
6. ท่านได้มีส่วนร่วมตัดสินใจในการประชุมร่วมกันใน หมู่บ้านเลือกแนวทางในการแก้ไขปัญหาในตำบล						
7. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการประชุมประชาคม ตำบลเลือกแนวทางในการแก้ไขปัญหาในตำบล						
8. ท่านได้มีส่วนร่วมพิจารณาคัดเลือกโครงการ/กิจกรรม ที่จะดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาที่เลือกมาใช้เป็นกรอบในการพัฒนา						
9. ท่านได้มีส่วนร่วมพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของปัญหา/โครงการ/กิจกรรม/ ที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนพัฒนาสามปี)						

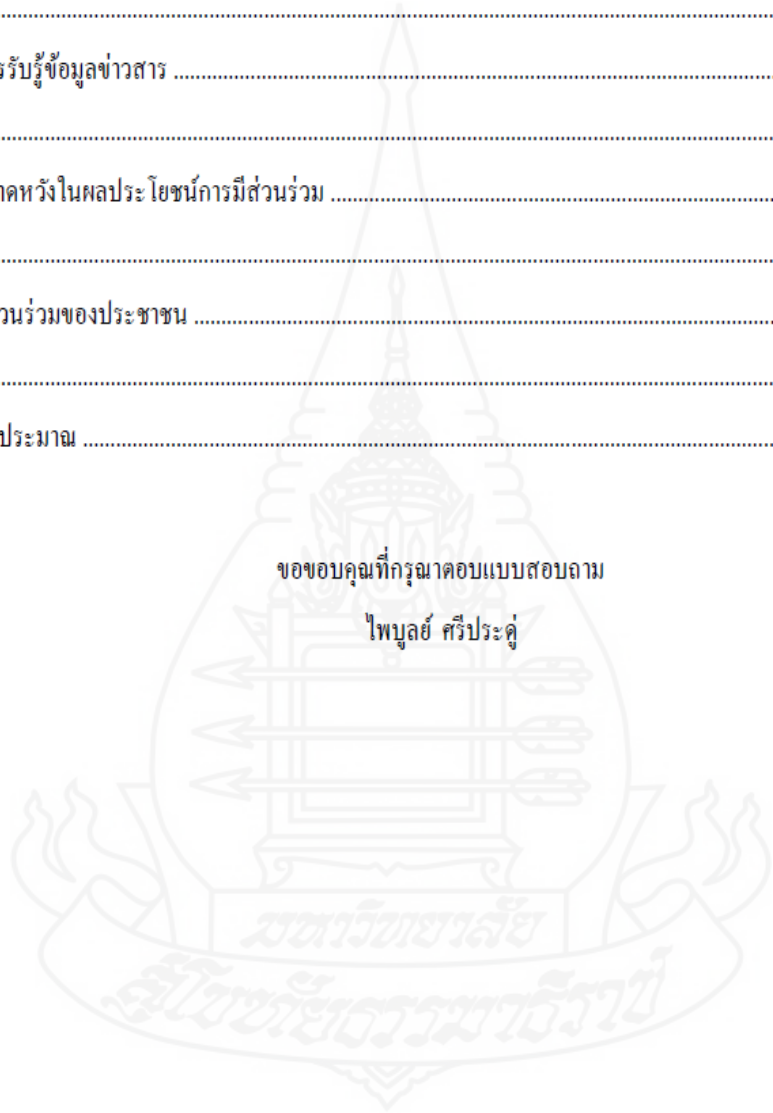
10. ท่านได้ร่วมเห็นชอบและอนุมัติการใช้แผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนพัฒนาสามปี)						
ประเด็นการมีส่วนร่วม (ร่วมดำเนินการ/ร่วมปฏิบัติ)	5	4	3	2	1	N/A
11. ท่านได้มีส่วนร่วมรวบรวมปัญหาสำคัญของท้องถิ่นเพื่อเสนอความ ต้องการ การสาธารณสุขและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา						
12.ท่านได้พบผู้บริหารของท้องถิ่นเพื่อร่วมชี้แจงวัตถุประสงค์ความสำคัญ แนวทางการขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี						
13.ท่านได้เข้าร่วมกับ อบต. ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีและ วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น						
14.ท่านได้เข้าร่วมประชุมการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ทุกครั้ง						
15.ท่านได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนา อบต.						
16.ท่านทราบขั้นตอนที่ต้องดำเนินการต่อไปหลังเสนอโครงการ/กิจกรรม						
17.ท่านได้มีส่วนร่วมจัดเวทีประชาคมตำบล เพื่อรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงแผนพัฒนาสามปี						
18.ท่านได้รับผลประโยชน์โดยตรงหรือโดยอ้อมจากแผนพัฒนาสามปี เช่น มีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีการศึกษา เป็นต้น						
19.ท่านได้รับการศึกษาอบรม ทักษะศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มพูนวิสัยทัศน์ และแนวคิดเชิงรุก						
ประเด็นการมีส่วนร่วม (ร่วมรับผลประโยชน์)	5	4	3	2	1	N/A
20.ท่านได้รับรางวัลหรือคำชมเชยเมื่อทำงานสำเร็จตามแผนงาน/ โครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ						
21.ท่านได้ค่าตอบแทนในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี						
22.ข้อเสนอแนะหรือปัญหาความเดือดร้อนที่ประชาชนเสนอได้รับการ ตอบรับให้มีการกำหนดในแผนงาน โครงการ/กิจกรรมและแนว ทางแก้ไขปัญหาจาก อบต. อย่างดีและรวดเร็ว						
ประเด็นการมีส่วนร่วม (ร่วมติดตาม/ประเมินผล)	5	4	3	2	1	N/A
23.ท่านได้มีส่วนร่วมทบทวนแผนงาน โครงการทุกปี						
24.ท่านได้เข้ามีส่วนร่วมในการตรวจสอบปฏิบัติงานของ อบต. ในการ ดำเนินงานต่าง ๆ ตามแผน/โครงการ						
25.ท่านได้มีส่วนร่วมประเมินสถานภาพการพัฒนาท้องถิ่น ปัจจุบัน เช่น การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค เป็นต้น						

ตอนที่ 3 การแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดทำ

แผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนพัฒนาสามปี)

1. ด้านบุคลากร
2. ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
3. ความคาดหวังในผลประโยชน์การมีส่วนร่วม
4. การมีส่วนร่วมของประชาชน
5. ด้านงบประมาณ

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม
ไพบุลย์ ศรีประคู้

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายไพฑูย์ ศรีประคู้
วัน เดือน ปีเกิด	25 มีนาคม 2518
สถานที่เกิด	อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
ประวัติการศึกษา	รัฐประศาสนศาสตร์ พ.ศ. 2546
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

